

MARUGOTO

まるごと

日本のことばと文化

初級2
A2

NYELVTAN

だい1か いい 名前ですね

FORMA

- ・1 番目の むすこという 意味
- ・さいたまというところ
- ・先週（私が）買った本

HASZNÁLAT

- ・Egy név vagy egy szó jelentését magyarázni.
- ・Egy hely nevét megmagyarázni.
- ・Elmagyarázni, hogy az adott dolog milyen dolog.

1. 1 番目の むすこという 意味 Azt jelenti, hogy “elsőszülött fiú(gyermek)”

A kandzsival írt személyneveknek különféle jelentésük lehet, és ezzel a kifejezéssel magyarázhatjuk meg őket. A magyarázatul szolgáló elemek mögé kerül a という意味.

- ・いちろうは 1 番目の むすこという 意味です。 Ichiró azt jelenti: “első fiú”.
- ・ゆうこは やさしい子という 意味です。 Yúko azt jelenti “kedves gyermek”.
- ・しずかは しずかな人という 意味です。 Shizuka azt jelenti “csendes ember”.
- ・東京は 東のみやこという 意味です。 Tokió azt jelenti: “keleti főváros”.

2. さいたまというところ a Saitamának nevezett hely

Ezt a szerkezetet akkor használjuk, ha egy olyan város vagy cég nevééről beszélünk, amelyről úgy gondoljuk, a beszélgetőpartnerünk nem ismeri. A szóban forgó hely vagy cég neve mögé kerül a いうところ vagy a いう会社, attól függően, melyikről van szó.

- ・さいたまというところに 住んでいます。 Egy Saitama nevű helyen lakom.
- ・たかはしさんは JFじどうしゃという会社で 働いています。 Takahashi úr egy JF-Autó nevű cégnél dolgozik.

3. 先週（私が）買った本 a könyv, amit a múlt héten vettem

Ezt a szerkezetet akkor használjuk, ha meg akarjuk adni, hogy milyen típusú tárgyról, személyről vagy cégről akarunk beszélni. A magyarázó információk a もの, ひと vagy ばしょ főnevek előtt jelennek meg. Az igeidő attól függően változik, hogy múltbeli eseményről van-e szó, rendszeresen előfordul-e a jelenben, vagy a jövőben fog-e bekövetkezni. Mindenesetre az igék mindig egyszerű alakban jelennek meg (lásd a RIKAI könyv 170-171. oldalát).

- ・先週 買った 本は 日本のしょうせつです。 A könyv, amit a múlt héten vettem, egy japán regény.
- ・たなかさんが よく かいものする 店は JFスーパーです。 A JFSuper az a bolt, ahol Tanaka gyakran vásárol.
- ・さいとうさんが 先週 パーティーで 会った 人は、やまださんのともだちです。 Akivel Saitó a múlt héten egy partin találkozott, az Yamada barátja.
- ・先週 買った ものは しごとでつかうものです。 Az, amit a múlt héten vásároltam, egy olyan dolog, amit a munkában használok.
- ・先週 買った ものは へやにかざるものです。 Az, amit a múlt héten vásároltam, egy olyan dolog, amivel a szobát díszítem.
(lásd A2-1 L17)

Nyelvi-kulturális sarok

1. A japán személynevek

Japánban a csecsemő nevét a születésétől számított 14 napon belül kötelező regisztrálni az illetékes hatóságoknál. A legtöbb esetben a két szülő választja a nevet. A nyilvántartás a japán neveket három különböző írásmóddal fogadja el: kandzsi, hiragana vagy katakana. Nem használhatnak bármilyen kandzsit, hanem az Igazságügyi Minisztérium által személynévre alkalmasnak minősített listából kell választani, amely körülbelül 2700-at tartalmaz. A kandzsi név bejegyzésekor nem kötelező a ふりがな (olvasat) megadása, ezért sok olyan eset van, amikor a nevek írásmódja azonos, de másképp ejtik őket.

Másrészt az is gyakori, hogy sok név hangzása azonos, de különböző karakterekkel írják őket. Emiatt úgy gondolják, hogy a japán személynevek száma eléri a 10 000-et is.

2. A személynevek kialakulása

A katakanával írt név nagyon modern hatást kölcsönözhet, de a valóságban már a Meidzsi-korszakban is (1868-1912) sok nő használta. Akkoriban még nem volt olyan magasszintű az írni-olvasni tudás, mint manapság; a bonyolult kínai jelekkel írt nevekkkel rendelkező lányok magasan képzett családokból származtak. Ezzel szemben az alacsonyabb iskolai végzettségű családokból származók katakanás nevet kaptak, ami viszonylag könnyebben írható és olvasható volt. Ezt követően sok második világháború alatt született férfi kapott nevet olyan karakterekkel, mint a 勇 (bátorság), 勲 (érdem) vagy 勝 (győzelem), amelyek erőteljességet kölcsönöztek a viselőjüknek. 1946-ban, egy évvel a háború vége után divatba jöttek azok a nevek, amelyek pozitív hozzáállást inspiráltak a békeidők szellemiségének megfelelően, így sok fiúnál volt gyakori a 明 (fényesség), 豊 (gazdagság) vagy 和夫 (harmónia), míg a lányoknál gyakran előfordult a 幸子 (boldogság) vagy 和子 (harmónia). Az 1970-es évekig általános volt, hogy a lányok a 子 –kandzsira végződő nevet kaptak. Azok a szülők, akik azt akarták, hogy lányuk felnőve boldog, kecses vagy kedves legyen, ezzel a jelentéssel bíró kínai írásjegyeket használták és összekapcsolták őket a 子 -val, remélve, hogy teljesítik kívánságukat. Az 1980-as években azonban ez a tendencia alábbhagyott. Japánban addig hagyomány volt, hogy a csoport érdekét az egyéné elé helyezték, de a globalizáció előrehaladtával a japán társadalom egyre nagyobb jelentőséget tulajdonított az individualizmusnak. Következésképpen megnövekedett azoknak a szülőknek a száma, akik azt akarták, hogy gyermekeik saját személyiséggel telve nőjenek fel. Ez a tendencia annyira erősödött, hogy manapság sok olyan név van, amely nagyon furcsa karaktereket használ. Amint látjuk, a japánok neveiben bekövetkezett változásokat megfigyelve felfedezhető, hogy milyen szoros kapcsolatuk van egy-egy adott korról.

3. A név meghatározza a sorsot?

Japánban ösidők óta él a 姓名判断(めいせいはいんだん) nevű babona, amely szerint a név határozza meg az ember sorsát. Sok szülő ehhez folyamodik, aggódva leendő babája jövője miatt. Ez általában abból áll, hogy a szóban forgó névben szereplő

karakterek vonásainak számából számítják ki azt az öt számjegyet, amelyeket azután a már kialakult értelmezések sorozata szerint kielemeznek. Természetesen, mint a többi babonának, ennek sincs tudományos alapja, de sok szülő kényelmetlenül érzi magát, amikor nevet választ gyermekének, és inkább ezt a számítási módszert használja. Így elmennek egy jóvendómondóhoz, aki pénzért cserébe elvégzi a számítást, és megállapítja, hogy a szülők által kívánt név boldogságot hoz-e leendő gyermeküknek, illetve több érvényes alternatívát is tud kínálni. Emellett nagy számban jelennek meg e babonával kapcsolatos könyvek, amelyek nem szűkölködnek olvasókban.

だい2か めがねを かけている 人です

マリアさんは どの人
ですか。

あの めがねを か
けている 人です。

FORMA

- あの 女の人は かみが 長いです。
- かみが 長い人
- あの 人は 歌を 歌っています。
- 歌を 歌っている人
- やさしそうです。/上手そうです。
- やさしそうな 人
- 短くきります。/上手に 歌います。
- おいしそうに 食べています。

HASZNÁLAT

- Jellemezni valakit a fizikai jellemzőivel.
- Jellemezni valakit azzal, amit csinál.
- Kifejezni valakiről egy feltételezést a megjelenése alapján.
- Kifejezni egy cselekvés vagy egy történés módját.

1. あの 女の人は かみが 長いです。 Annak a nőnek hosszú haja van.

かみが 長い **hosszú hajú**

Az embereket fizikai jellemzőik feltüntetésével tudjuk leírni. Először a は elé helyezzük azt a személyt, akiről beszélni akarunk. (megadjuk a témát), Ezután a が partikulával jelezzük az alanyt, végül pedig melléknevekkel magyarázzuk meg annak tulajdonságait vagy állapotát.

- あの 女の人は かみが 長いです。 **Annak a nőnek hosszú a haja. (Ami azt a nőt illeti, a haja hosszú.)**
- なかむらさんの 妹さんは せが 高いです。 **Nakamura húga magas.**

Egy személy jellemzőjének leírásához a jellemző kerül az első helyre, a が partikula kíséretében. Ezután az adott tulajdonság minőségét vagy állapotát egy melléknévvél fejezzük ki, és végül hozzáadjuk a 人 szót. Ezzel a bővítménnyel meg tudjuk magyarázni, valaki milyen ember.

- かみが 長い人 **hosszú hajú ember**
- かみが きれいな人 **szép hajú ember**
- A: マリアさんは どの人ですか。 **Maria melyik ember?**
- B: マリアさんは あの かみが 長い人です。 **Maria az a hosszú hajú ember.**

2. あの人は歌を歌っています。 **Az az ember egy dalt énekel.**

歌を歌っている人 **Dalt éneklő ember**

Leírunk valakit úgy, hogy rámutatunk arra, mit csinál. Ebben az esetben a szóban forgó személy éppen egy cselekvést hajt végre, ezért az (ige TE-forma) + います szerkezetet használjuk. Ugyanígy leírhatunk egy személyt úgy is, hogy megjelöljük, mit visel.

・あの人は歌を歌っています。 **Az az ember dalt énekel.**

・ジョイさんのごしゅじんはめがねをかけています。 **Joy férje szemüveget visel.**

Ha olyasvalakire utalunk, aki éppen csinál valamit, akkor a 人 szó elé helyezzük azt, amit éppen csinál. Itt az ige egyszerű alakban jelenik meg. Ezzel a bővítménnyel meg tudjuk magyarázni, hogy ki is az.

・歌を歌っている人 **a dalt éneklő ember**

・A: マリアさんは どの人ですか。 **Maria melyik ember?**

B: マリアさんは あの歌を歌っている人です。 **Maria az a dalt éneklő ember.**

3. やさしそうです。 **Kedvesnek tűnik.**

上手そうです。 **Ügyesnek tűnik.**

やさしそうな人 **Kedvesnek tűnő ember.**

Ezzel a szerkezettel azt fejezzük ki, hogy a megjelenés alapján következtetünk valakinek egy tulajdonságára vagy képességére. Ebben az esetben a melléknév után a そう -t tesszük hozzá, ami feltételezést fejez ki. Az I-melléknévben az utolsó い eltávolításra kerül, és hozzáadódik a そう. NA-melléknév esetén a な eltávolításra kerül, és a そう kerül a végére.

・やさしそうです。 **Kedvesnek tűnik.**

・上手そうです。 **Ügyesnek tűnik.**

Ahhoz, hogy sejtetve leírassuk, milyen valaki, az a rész, amely kifejezi a feltételezésünket, a 人 elé kerül. Abban az esetben, ha ez a rész főnévvel végződik, a そう -ból そうな lesz (lásd A2 L12). Ezzel a bővítménnyel kifejezhetjük azt a benyomást, amit egy személy kelt bennünk.

・やさしそうな人 **kedvesnek tűnő ember**

・A: あのかみが長い人が マリアさんですよ。 **Az a hosszú hajú ember Maria.**

B: やさしそうな人ですね。 **Kedvesnek tűnő ember. (Egy olyan ember, aki kedvesnek látszik.)**

4. 短くきります。 **Rövidre vágni.**

上手に歌います。 **Jól énekelni.**

おいしそうに食べています。 **Jó étvággyal enni.**

Ha módosítjuk a melléknév végződését, akkor kifejezhetjük, hogy egy cselekvés hogyan történik, vagy hogyan zajlik. Vagyis határozószói funkciót adunk nekik.

・短くきります。 **Rövidre vágni.**

・上手に歌います。 **Jól énekelni.**

①I-melléknév

I-melléknév esetén levágjuk az い-végződést és a く -t tesszük hozzá

みじか ~~い~~ → みじかく **rövidre (röviden)**

② NA-melléknév

NA-melléknévnél levágjuk a な-t és a に-t

tesszük hozzá

.じょうず **な** → じょうず**に** **ügyesen**

Ha határozóként szerepel a mondatban, azaz, ha arról van szó, ahogyan valaki csinál valamit, az alapján, amit megfigyelünk, akkor a そうに hozzáadódik.

・**おいしそうに** 食べています。 **Jó étvággal eszik.**

・**たのしそうに** 話しています。 **Jókedvűen beszél.**

① I-melléknév

I-melléknévnél levágjuk az い -végződést és hozzáadjuk a

そうに-t.

おいし **い** → おいし**そうに** (láthatólag) jó étvággal

② NA-melléknév

NA-melléknévnél levágjuk a な -t és hozzátesszük a そうに-t

かんたん **な** → かんたん**そうに** (látszólag) könnyedén

Nyelvi-kulturális sarok

1. Az うち fogalma

A japánok gyakran használják a うち-t olyan kifejezésekben, mint a うちの父 (az apám) vagy a うちの会社 (az én cégem/munkahelyem). A うち olyan közösségre utal, amelyhez a beszélő tartozik, például a családjára, az iskolára, ahol tanul vagy a vállalatra, ahol dolgozik. Itt az a sajátosság, hogy amikor valaki azt mondja, hogy うちの父 (az apám) vagy うちの会社 (az én cégem), akkor nem egyénileg, hanem csoportos értelemben utalnak az „én”-re. Az embereknek az a csoportja vagy うち-je, amelyhez valaki "tartozik", vagyis a csoport tagjaihoz jobban kötődik, mint másokhoz. Akik nem részei a うち-nek, azokat そとの人-nak tekintik. Amikor valaki olyannal foglalkoznak, aki そとの人, formálisabb szókincset és beszédmódot használnak, mint az うちの人 esetében. Emiatt egy másik cég tagjával beszélve nem használjuk a tiszteleti さ ん utótagot, ha a saját felettesünkre hivatkozunk, bármennyire is felettünk áll ő. Például, ha valaki egy másik cégtől felhív minket, és a távollévő főnökünkről érdeklődik, akkor a következőt mondjuk: 田中はただ今るすです (Tanaka jelenleg nincs jelen), anélkül, hogy Tanaka neve mögé odatennénk a さ ん-t.

2. Az illemszabályok, amikor másokkal beszélünk a saját családukról

Sok ember számára a család az a csoport, amely iránt a legnagyobb kötődést érzik. A japánok gyakran használják a szerénység kifejezéseit, amikor rokonaikról beszélnek másokkal, különösen akkor, ha valamelyikőjük egy dicséret tárgya. Így például kevés szülő válaszol úgy egy bókra, hogy: "Igen, természetesen, a fiam nagyon okos." Bármilyen hízelgő is a bók, szerényen fognak válaszolni, olyan megjegyzésekkel, mint: そんなことはありません。ふつうです (Erről szó sincs, teljesen átlagos). Mivel ők a legközelebbi hozzátartozók, gyakori, hogy szerény álláspontot képviselnek, és nem beszélnek róluk tárgyilagosan.

3. Egyenruha

Japánban gyakran látni egyenruhás embereket látni a mindennapi élet különböző szinterein. A legtöbb magániskolában kötelező az egyenruha használata. A diákokon kívül vannak olyan munkák is, ahol szintén egyenruhát hordanak.

だい3か おすすめは 何ですか

肉なら すきやきが いい
ですよ。おすすめです。

じゃあ、それにします。

FORMA

- この店は **おいしいので**、よく来ます。
- 私が **好きなのは**、ステーキ**です**。
- 野菜**なら**、この サラダ**がいいですよ**。
- 1つ**ずつ** / 2本**ずつ** / 3人**ずつ**

Használat

- Okot kifejezni.
- Információt hangsúlyozni.
- Javaslatot tenni egy ételtípusra.
- Azonos mennyiségű ételt vagy italt rendelni.

1. この店はおいしいので、よく来ます。 Mivel ebben az étteremben finomak az ételek, gyakran jövök.

Ezt a szerkezetet akkor használjuk, ha egy okot szeretnénk kifejezni. Először jön az a kifejezés, ami az okot jelöli, majd a **ので**, majd az a kifejezést, amely a cselekvést vagy a dolgok állapotát jelzi. Az okhatározói mellékmondat szerkezete az alábbi: (ige / melléknév, egyszerű formában) + **ので** (lásd A2-1 L16, L17, A2-2 a KATSUDÓ könyv 140-141. oldalán vagy a RIKAI 170-171. oldalán, L1), vagy (főnév) + **ので**

① Ige + ので

Az (egyszerű formájú ige) + **ので** szerkezet a használatos (lásd a KATSUDOU könyv 140-141. oldalát vagy a RIKAI könyv 170-171. oldalát).

•車で **来たので**、おさげは のみません。

Mivel kocsival jöttem, nem iszom alkoholt.

•みんな **で ばんごはんを 食べるので**、レストランを **よやく**しました。

Mivel együtt vacsorázunk, lefoglaltam az éttermet.

② I-melléknév + ので

Az (egyszerű formájú I-melléknév) + **ので** szerkezetet használjuk (lásd a KATSUDOU 140-141. oldalát vagy a RIKAI 170-171. oldalát)

•**おいしかったので**、たくさん 食べました。

Mivel finom volt, sokat ettem.

•**やさしいは 体にいいので**、まいにち 食べます。

Mivel a jót tesznek az egészségnek, mindennap eszem zöldséget.

③ NA-melléknév + ので

A (NA-melléknév egyszerű forma) + **ので** szerkezetet használjuk (lásd a KATSUDOU 140-141. oldalát vagy a RIKAI 170-171. oldalát). Jelen idő, kijelentő mód esetén azonban a **な** kerül a **ので** elé, mint a főnév előtti jelzői alakban. (például: **にがてな+ので**).

•**なまの魚は にがてなので**、さしみは 食べません。

Mivel nem kedvelem a nyers halat, nem eszem sashimit.

・ワインは すきじゃないので、ビールを ください。 Mivel nem szeretem a bort, sört kérek.

④ Főnév + ので

A (főnév) + ので szerkezetet használjuk. Jelen idő, kijelentő mód esetén a (főnév) + な + ので-t használjuk, míg tagadás esetén csak a ので kerül utána, mint a NA-mellénevek esetében is.

・ゆうめいな レストランなので、人が たくさんいました。 Mivel ez egy híres étterem, sok ember volt.

・日本語の メニューだったので、よくわかりませんでした。 Mivel japán étlap volt, nem igazán érttem.

⑤ Különbségek az okot magyarázó から és ので kifejezések között.

A ので mellett valaminek az okát a から is jelezheti (lásd A2-1 L3). Bár mindkét szerkezet okot fejez ki, a か ら-s kifejezés szubjektívebb, míg a ので-t kíséző indoklás objektívebb tényeken alapul. Ezenkívül a japán nyelvben az objektivitás udvariasabb és figyelmesebb stílust képvisel, ezért a ので-t a felettesekkel való kapcsolattartás vagy az üzleti élet során használják. Amint azt látjuk, azt a kifejezést kell használnunk, amely illik beszélgetőpartnerünkhöz és az egyes helyzetek körülményeihez.

・ビールは おいしいから、たくさん 飲みます。 Mivel a sör finom, sokat iszom.

・うんてんするの、おさけは 飲めません。 Mivel vezetek, nem ihatok alkoholt.

2. 私が好きなのは、ステーキです。 Amit én szeretek, az a steak.

Ez egy olyan szerkezet, amellyel valamit hangsúlyoznak. Amit hangsúlyozni szeretnénk, azt az alábbiak szerint helyezzük el (ige / melléknév, egyszerű alakban) + の + は. Ha ez egy NA-melléknév jelen idő kijelentő módban, megmarad a な-t, és minden a の は-hoz kapcsolódik. (például: ゆうめいな + の + は). A のは kifejezés a の és は partikulák egymás mellé helyezéséből áll.

・このあたりで一番有名なのは、レストラン「みかど」です。 Ami a környéken a leghíresebb, az a "Mikado" étterem.

・わたしがいつも飲むのは、赤ワインです。 A vörösbor az, amit én mindig iszom.

・このレストランで一番おいしいのは、シーフードです。 Ami ebben az étteremben a legfinomabb, az a tenger gyümölcsei.

Ennek a szerkezetnek a használatakor hangsúlyos helyzetbe kerül a の partikula kíséretében megjelenő elem. A következő példa kiemeli a わたしがすきな -t (azt, ami tetszik).

・わたしは ステーキが すきです。 Szeretem a steak-et.

・わたしが すきなのは、ステーキです。 A steak az, amit szeretek.

3. 野菜なら、このサラダが いいですよ。 Ha zöldségről van szó, a saláta a jó.

Ebben a szerkezetben a なら (ha arról van szó, ..) kifejezést használjuk, átveszünk valamit, amit a beszélgetőpartner mondott, majd ajánlást teszünk vagy véleményt nyilvánítunk. A főnév1 なら、 főnév2 がいいです (よ) szerkezetet használjuk. Ha a よ-t a végére helyezzük, enyhébbé válik a mondat hangneme.

・A: あたたかい料理は 何が ありますか。 Milyen meleg étel van?

B: あたたかい ものなら、よせなべが おすすめです。 Ha meleg ételről van szó, a yosenabét ajánljuk.

・魚なら、さしみがしんせんでおいしいですよ。 Ami a halat illeti, friss és finom.

4. 1つずつ / 2本ずつ / 3人ずつ mindegyikből egy / mindegyikből két üveg / mindegyikből három ember

Ezt a kifejezést akkor használjuk, ha azonos mennyiségű ételt vagy italt szeretnénk rendelni. Két vagy több étel rendelésekor a (tárgynév) + と + (tárgynév) + (mennyiség) + ずつ + おねがいします kifejezést használjuk.

・コーヒーとオレンジジュース、1つずつ おねがいします。 Kávét és gyümölcslejt, mindegyikből egyet kérek.

・A: ごちゅうもん、おきまりですか。

Megvan már a rendelés?

B: さしみと 野菜の てんぷら、2 つずつ おねがいします。

Sashimit és zöldséges tempurát, mindegyikből kettőt kérek.

Nyelvi-kulturális sarok

1. Leülni egy bárban az asztalhoz vagy a földre

A japán ételleket kínáló éttermekben választhatunk a カウンターせき (ülőhely a bárban), a テーブルせき (ülés az asztalnál) vagy a ざしき, (alacsony asztal tatamis szobában) közül, a vendégek preferenciájának vagy számának függvényében. A padlón lévő ülések tatamis szobákban vannak, ezért le kell venni a cipőt. Ha sokan összegyűlnek együtt enni, kényelmesebb az asztalnál vagy a földön ülni, és különösen az utóbbi lehetőséget részesítik előnyben olyan esetekben, amikor nagyobb meghittsége vagy privát légkörre van szükség.

2. Japán ételek és nyugati ételek

Japán eredeti ételeit, köztük például a szusit, 和食 (わしょく) -nak, míg a nyugati országokból származó ételeket 洋食 (ようしょく) -nak hívják. Ezt az utóbbi kifejezést eleinte a "nyugati étel" jelentésében használták, de ma már olyan nyugati ételekre is használják, amelyeknek Japánban is számos változata van. Néhány példa erre: カレーライス (currys rizs), カキフライ (rántott osztriga), エビフライ (rántott garnéla), コロッケ (krokkett) vagy オムライス (rizses omlett). Különös eset a とんカツ (sertésszelet), amely bár nyugati eredetű étel, Japánban megváltoztatták, és immár わしょく -nak tartják.

3. Egytálételek

A japán menükben a porcelán-, fém- vagy agyagedényekben készült ételeket なべりょうり--nak nevezik. Általában télen eszik és jellemzőjük, hogy melegek. A なべりょうり sajátossága, hogy asztal köré ülve közösen főzik, és folyamatosan fogyasztják a már elkészült ételt illetve tesznek bele újabb alapanyagokat.

よせなべ: Ezt a tipikus téli ételt úgy készítik el, hogy a tűzre tesznek egy なべ nevű kerámiába rakott húslevest, amelybe a vendégek maguk adják hozzá a zöldségeket, tofut, húst, halat stb. és főzés közben tálalják. A よせなべ rendelésekor egy edényt húslevessel, egy edényt zöldségekkel és egy másikat hússal vagy hallal szolgálnak fel, mindezt nyersen. Amikor a lé forrni kezd, hozzáadják a zöldségeket, a halat és a húst, de van, akinek más, saját külön sorrendje van az alapanyagokhoz. A sorrendet illetően szigorúbb embereket gyakran なべぶぎょう -nek nevezik. A hozzávalók elfogyasztása után még a maradék húslevest is felhasználhatjuk, például sűrű tésztát teszünk bele, vagy rizst adunk hozzá, és kását készítünk.

かになべ: A よせなべ-hoz hasonlóan ez is egy tipikus téli なべりょうり. A régiótól függően かにすき is lehet a neve. A főtt zöldségek után fő összetevőként rákot (かに) adnak hozzá, más tengeri ételekkel együtt. Van egy másik változata is, amelyben csak zöldségek és rák van.

すきやき: Ez Japán egyik legtipikusabb étele. Egy fém serpenyőben készül, amelybe zöldségeket, tofut és szeletelt marhahúst tesznek. Az alapízt a cukor és a szójaszósz adja, és az étel elfogyasztása során a főtt húst és a zöldségeket, ha szeretjük, felvert tojásba mártjuk. Különböző stílusok léteznek: Kantó és Kansai. A Kantó-változatban a húst és a zöldségeket a わりした nevű húslevesben főzik, míg a Kansai-ban megsütik a húst, majd hozzáadják a zöldségeket és végül mindent megfőznek a levesben.

しゃぶしゃぶ: A しゃぶしゃぶ elkészítéséhez ehhez az ételhez egy speciális edényt használnak. Amikor a húsleves forrni kezd, nagyon vékony marhaszeleteket adunk hozzá, amelyeket miután megfőtt, szezámmártásba mártva fogyasztjuk el. Húsként főként

marhahúst használnak, de létezik sertéshúsos változat is, ami a ぶたしゃぶ nevet viseli. A hús mellé zöldségeket vagy tofut is adnak, amiket, ha megfőttek, szójaszósszal és citrussal elkészített ポン酢 -ba mártják, és ez finom ízt ad nekik. Ennek az ételnek a főzéséhez használt edény jellegzetes formája eltér a többi edénytől, mivel a közepén egy kéményhez hasonló kör alakú kiemelkedés van. Úgy tűnik, hogy ez abból a tűzhelyből ered, amelyen az 1950-es években (amikor ezt az edényt készítették) a serpenyőt melegítették, mivel a füst kivezetésének biztosításához a serpenyő közepén egy nyílásra volt szükség.

4. A beszédmód szolgáltatások esetén

Amikor egy vendég ellátogat egy étterembe, az étterem dolgozói a szokásosnál udvariasabb kifejezésekkel szolgálják ki.

ごやく: Azok a főnevek, amelyek a やく -hoz hasonlóan a vendég személyes tárgyaira vagy cselekedeteire utalnak, általában az お vagy a ご előzi meg.

- やく → ごやく   foglalás
- ちゅうもん → ごちゅうもん   rendelés
- 席 → お席   ülőhely
- はきもの → おはきもの   lábbeli

なんめいさまですか: Ezt a kifejezést használja a pincér, hogy megkérdezze a vendégek számát. Ugyanaz a jelentése, mint a なんにんですか-nak, de formálisabb. A válaszadáshoz nem használják a ~めいさまです kifejezést, ezért ahelyett, hogy azt mondanák, hogy 2 めいさまです, azt mondják, hogy 2 人です.

・・・ございます: Ugyanazt jelenti, mint az あります, de formálisabb.

かしこまりました: Jelentése hasonló a わかりました vagy しょうちしました kifejezésekhez. A beszélőpartner utasításának vagy kérésének nyugtázásakor használják. Az üzleti világhoz tartozó kifejezés, amelyet az ügyfelek és a vállalatok közötti kapcsolatokban használnak.

だい4か どうやって 食べますか

豆腐は、しょうゆを かけて
食べるんですね。

はい。でも、しょうゆを
かけすぎると、しょっぱい
ですよ。

FORMA

- ・食べては いけません / だめです。
- ・飲んじゃ だめです / いけません。
- ・飲み物は かんぱいしてから、飲みましょう。
- ・とうふステーキに 塩を かけて 食べます。
- ・何も つけないで 食べます。
- ・とうふステーキに マヨネーズを つけて 食べると、おいしいです。

HASZNÁLAT

- ・Megtiltani vagy korlátozni egy cselekedetet.
- ・Elmondani különböző műveletek sorrendjét.
- ・Megjelölni egy cselekvés állapotát..
- ・Általános tényeket vagy szokásokat kifejezni.

1. 食べてはいけません / だめです。

Nem szabad enni.

飲んじゃだめです / いけません。

Nem szabad inni.

Ez egy olyan kifejezés, amelyet akkor használunk, ha meg akarjuk tiltani vagy el akarjuk utasítani a beszélgetőpartner cselekvését. Vegyük figyelembe, hogy ennek a szerkezetnek a formája eltérő az írott és a beszélt nyelvben.

① Írott nyelvben az alábbi szerkezetet használjuk: (TE-forma) + は + いけません。

・おとを たてて スープを のんでは いけません。 **Nem szabad szürcsölvé, hangokat kiadva levest-enni.**

・はしで 食べ物を さしては いけません。 **Nem szabad az evőpálcát beleszúrni az ételbe.**

② Beszélt nyelvben az ige TE-formája és a は megváltozik. Ha a TE-forma て-re végződik, a ては átalakul ちゃ-vá, míg ha a TE-forma で-re végződik, a では じゃ.-vá alakul.

食べては → 食べちゃ

のんでは → のんじゃ

Beszélt nyelvben ezt a szerkezetet használják: (ige) + ちゃ / じゃ + いけません, vagy (ige) + ちゃ / じゃ + だめです.

・なべの ふたは まだ とっちゃ だめです。 **Még nem szabad levenni az edény fedelét.**

・かんぱいする 前に のんじゃ いけません。 **Nem szabad koccintás előtt inni.**

③ Annak a kifejezésére, hogy valamit szabad, ezt használják: ...でもいいです (lásd A2-1 L14).

・手で 食べてもいいです。 **Szabad kézzel enni.**

2. 飲み物は かんぱいしてから、飲みましょう。Azután igyunk, hogy koccintottunk.

Ez a szerkezet a különféle cselekvések sorrendjének kifejezésére szolgál. Előre a TE-formában lévő igével először megtörtént cselekvés kerül, majd a から-t tesszük hozzá, és végül egy másik igével jelezzük, ami később történik. A mondat tehát a következő minta szerint épül fel: ige1 (TE-forma) + から、ige2.

- ・まず 飲み物を ちゅうもんしてから、りょうりを きめましょう。 Miután előbb megrendeltük az italt, döntsük el, mit együnk.
- ・てんぷらは つゆに つけてから、食べてください。Úgy edd meg a tempurát, miután már szószba mártottad.

3. とうふステーキに 塩を かけて 食べます。A tofu-steaket sózva esszük.

何も つけないで 食べます。Úgy esszük, hogy nem mártjuk semmibe.

Ez a szerkezet annak az állapotnak a kifejezésére szolgál, amelyben egy cselekvés bekövetkezik. Ebben a leckében például segít elmagyarázni, hogyan együnk egy ételt, vagy tanácsot adunk annak elkészítéséhez, hogy jobb ízű legyen. Az ige1 (TE-formában) + ige2 szerkezetet használjuk, ahol az ige1 azt a feltételt vagy körülményt jelöli, amelyben az ige2 cselekvése megtörténik.

- ・コロッケに ソースを かけて 食べます。 A krockettet úgy esszük, hogy szószot öntünk rá.
- ・自分の さらに りょうりを とって 食べます。 Úgy esszük, hogy a saját tányérunkra szedjük az ételt.
- ・なべの やさいは、はしを つかって とります。 Az edényből evőpálcát használva szedjük ki a zöldséget.

Másrészt, ha a feltétel, amelyben a fő művelet (ige2) bekövetkezik, egy korlátozás (vagyis az ige1 nem teljesül), akkor az ige1 (egyszerű jelen idő, tagadás: NAI-forma) + で + ige2 szerkezetet használjuk.

- ・お茶に さとうを 入れないで 飲みます。 Cukor nélkül iszom a teát.
- ・とんかつに レモンを かけないで 食べます。 A tonkatsu-t úgy esszük, hogy nem teszünk rá citromot.

Ha megkérdezzük valakit, hogyan együnk valamit, azt mondjuk: どうやって食べますか. Amikor japán ételeket tálalnak nekünk, az a megszokott, hogy különféle szószokat tehetünk a tányérunkra, ezért jobb, ha megbeszéljük, hogyan viselkedjünk, mit tegyünk, hogy az egyes ételek még jobb ízűek legyenek. Ha semmit sem kell tenni, és egy ételt tálalt állapotában fogyasztanak el, akkor azt válaszolják nekünk, hogy そのまま vagy 何もかけずに食べてください. A そのまま kifejezés azt jelzi, hogy az adott helyzetben semmit sem kell megváltoztatni..

- ・A: どうやって 食べますか。 Hogyan eszik ezt?
- ・B: たれに つけて 食べます。 Szószba mártva eszik.
- ・B: そのまま 食べます。 Úgy esszük, ahogy tálalták.

4. とうふステーキに マヨネーズを つけて 食べると、おいしいです。Ha majonézzel eszed a tofu-steak-et, finom.

Ezt a kifejezést annak jelzésére használják, hogy valami általános tény vagy szokás. Azt jelzi, hogy egy adott cselekvés esetén mindig ugyanazt az eredményt kapjuk (természetes feltétel: ahol a feltétel bekövetkeztekor mindenképp megtörténik a következmény). A szerkezet a következőkből áll: (ige szótári alakban) + と + (utólagos esemény), és azt jelzi, hogy a kezdő igében foglalt művelet végrehajtásával mindig a jelzett végeredményt érjük el.

- ・おさけを のむと、かおが 赤く なります。 Ha alkoholt iszom, kipirosodik az arcom.
- ・しょうゆを かけすぎると、しょっぱいですよ。 Ha túl sok szójaszószot teszel rá, sós lesz.

1. だめ

A **だめ** szó egy NA-melléknév, és azt jelzi, hogy valamit nem érdemes, vagy tilos megtenni. Amellett, hogy a többi NA melléknévhez hasonlóan használják, a "NEM!" jelentésében is használható. amikor egy másik személy cselekvésének elutasítását akarjuk kimutatni; ebben az esetben csak azt mondjuk: **だめ!**

2. マヨラー

Ez a szó azokat az embereket jelöli, akik szeretik a majonézt, és mindig nagy mennyiségben használják bármilyen ételhez. Ez a neologizmus az 1990-es években jelent meg, és végül megvetette a lábát a japán társadalomban. Az ilyen típusú emberek nem csak a húshoz és a zöldségekhez adnak majonézt, hanem még a fehér rizshez és a **ラーメン**-hez is. Érdekes módon nincs külön szó a ketchup szerelmeseire.

3. Egyszerre főzni és enni

A japán konyhában vannak olyan különlegességek, amelyeket az asztalon főznek evés közben, mint például a **なべりょうり** esete, amit a 3. leckében láttunk. További példák lehetnek a **やきにく** és a **おこのみやき**. Még az éttermekben is a vendégek saját kezűleg készítik el ezeket az ételeket, így nagyon szórakoztató kellemes baráti vagy családi társaságban elkészíteni és elfogyasztani ezeket.

お好み焼き(おこのみやき): Vízrel hígított búzalisztből álló étel, amelyben a nyers összetevőket, például zöldségeket, húst vagy halat összekeverjük, majd mindent a grillen sütünk meg. Két nagy csoportba sorolható. Az egyik a Kansai-változat (**かんさいふうおこのみやき**), melyben a lisztes tészta nagyobb mennyiségben és a hozzávalókkal összekeverve érkezik; a másik pedig a hirosimai verzió (**ひろしまふうおこのみやき**), amelyben vékony tésztát sütnek és a tetejére raknak például káposztát vagy más zöldséget, tojást, kínai tésztát, húst. Mindenesetre, ha a hozzávalókat megsütöttük, a felületét megkenjük szósszal vagy majonézzel, és száraz bonito (**かつおぶし**) és hínárdarabokkal (**あおのり**) szórjuk meg. Azokat a helyeket, ahol ezt az ételt lehet enni, **おこのみやきや**-nak hívják, és minden asztalon van egy rács a főzéshez. Megrendeléskor a vendég több tálalt is kap a liszttésztával és a többi hozzávalóval, és ezeket ő maga keveri össze, majd tetszés szerint teszi a sütőre, ahol a sült tészta is készíthető

焼き肉(やきにく): A húst fémrácson vagy lapon sütjük. Az éttermeket, ahol meg lehet kóstolni, **やきにくや**-nak hívják, és asztalaik közepére gáz- vagy szénműködtetésű sütők vannak beszerelve. A vendégek nyers húst rendelnek és maguk sütik meg. Japánban szokás a rántott húst szósszal, citromlével vagy sóval megkenni. Amikor **やきにく**-t eszünk, sokféle húst készíthetünk, és ezeken kívül még süthetők és fogyaszthatók a belsőségek is, amelyeket **ホルモン**-nak hívnak.

手巻きずし(てまきずし): Ez a szusi egy fajtája, amelyet úgy állítanak elő, hogy rizst helyeznek egy nagy darab algalapra, a tetejére pedig ízlés szerinti hozzávalókat (például nyers halat vagy zöldséget, apróra vágva) tesznek, és mindent úgy csomagolnak be, mintha egy kúp alakú háromszögletű boríték lenne. A nyugati stílusú változatok is népszerűek, mint például a **ツナマヨ** (tonhallal és majonézzel) vagy mások, amelyekben saláta vagy avokádó van. Ez egy újabb étel, amit már akkor is fogyaszthatunk, miközben készül, bár ha étteremben rendeljük, már készen tálalják. Ellentétben az olyan különlegességekkel, mint a **なべりょうり**, **おこのみやき** vagy **やきにく**, amelyek akár otthon, akár különféle helyi kínálatban is megtalálhatunk, a **てまきずし** készítés közben is fogyasztható, otthon. Mivel könnyebben elkészíthető, mint az előbbieket, nagyon népszerű az otthoni partikon.

だい5か ぼうしを持っていったほうがいいですよ

FORMA

- ・ぼうしを **持っていったほうが** いいと思います。
- ・9月は **行かないほうが** いいですよ。
- ・沖縄に **行くとき**、船で 行きました。

HASZNÁLAT

- ・Ösztönözni a másik személyt, hogy tegyen valamit, a saját tapasztalataink és a másoktól hallottak alapján.
- ・ Azt javasolni, hogy ne tegyen valamit, a saját tapasztalatainkra vagy másoktól hallottakra építve.
- ・ Jelzi, hogy egy esemény vagy állapot mikor történt.

1. ぼうしを持っていったほうが いいと思います。 Szerintem jobb lenne, ha vinnél magaddal sapkát.

Ha tanácsot akarunk adni valakinek, hogy tegyen valamit, ezt mondjuk: (ige TA-forma) + ほうが いいです. Sok esetben a megfogalmazás lágyabbá válik, ha a mondat végére "よ" vagy "ほうが いいと 思います" kerül.

- ・A: 2月に 北海道に 行ってみたいんですが。 Szeretnék februárban elmenni Hokkaidóra.
B: 2月は 雪まつりがありますから、ホテルは はやく **予約したほうが** いいですよ。 Mivel februárban van a hófesztivál, jobb előre lefoglalni a hotelt.

Amikor meg akarjuk kérdezni a másik személyt, hogy tetszik-e, amit gondolunk, tegyük fel egy kérdésként.

- ・A: 沖縄で ダイビングに 行くんですが、どうぐは **買ったほうが** いいですか。 Okinawára megyek búvárkodni, jobb megvenni a felszerelést?
B: そうですね…。 どうぐは 高いですから **かりたほうが** いいと 思いますよ。 Hát igen... A felszerelés drága, ezért szerintem jobb kölcsönözni.

2. 9月は 行かない ほうが いいですよ。 Jobb, ha nem szeptemberben mész.

Ha azt tanácsoljuk valakinek, hogy ne csináljon valamit, az alábbi szerkezetet használjuk: (ige NAI-forma) + ほうが いいです. Az előző ponthoz hasonlóan általában a よ vagy a と 思います hozzáadásával enyhítjük az ajánlást.

- ・A: 沖縄で おみやげを たくさん 買いたいんですが。 Okinawán sok szuvenírt szeretnék venni...
B: おみやげは 旅行の はじめに **買わないほうが** いいですよ。 おもくなりますから。

Jobb, ha nem az út elején veszel ajándékot, mert nehéz lesz a csomag.

3. 沖縄に行くとき、船で行きました。 **Amikor Okinawára mentem, hajóval mentem.**

Ha azt szeretnénk kifejezni, hogy egy esemény vagy cselekvés mikor történt, azt az alábbi kifejezés használatával magyarázzuk el: „ige szótári alak / TE IRU forma / TA-forma + とき. A következő módon fejezzük ki: az a rész, amely megmagyarázza, hogy mikor történt a fő cselekvés vagy esemény (az időhatározói mellékmondat, a Tagmondat 1) + とき, a fő művelet vagy esemény (Tagmondat 2)“.

① A szótári alak használatakor ez azt jelenti, hogy a második tagmondat művelete azelőtt történt, hogy az első tagmondat eseménye vagy művelete befejeződött volna. (a tagmondat2 a tagmondat1 előfordulása előtt van)

・レストランから ホテルに 帰る とき、タクシーに 乗りました。 **Mikor visszamentem a hotelbe, taxiba szálltam.** (Mikor taxiba szálltam, még nem értem a hotelbe)

・ダイビングを する とき、どうぐを かりました。 **Búvárokodáskor kikölcsönöztem a felszerelést.** (Amikor kikölcsönöztem, még nem búvárokodtam)

② Az ige TE-forma + いる alakja azt jelzi, hogy az első és a második rész cselekvései egy időben történtek. (a tagmondat2 a tagmondat1-gyel egy időben fordul elő)

・バスに 乗っている とき、ガイドさんの せつめいを 聞きました。 **Mikor a buszon ültem, meghallgattam az idegenvezető magyarázatát.**

(A buszon ülés és a magyarázat meghallgatása egy időben történt)

・森の 中を 歩いている とき、すずしかったです。 **Mikor az erdőben sétáltam, hűvös volt.** (A séta és a hűvös idő azonos idejű)

③ A TA-forma annak jelzésére szolgál, hogy a második rész cselekménye akkor következett be, amikor az első művelet már befejeződött. (a tagmondat2 a tagmondat1 után történik)

・ひこうきが くこうに ついた とき、ほっと しました。 **Mikor a repülő megérkezett a reptérre, megkönnyebbültem.** (A megérkezés után történt a megkönnyebbülés)

・沖縄の お酒を 飲んだ とき、おいしくて びっくりしました。 **Amikor okinawai szakét ittam, meglepődtem, hogy milyen finom.** (A meglepődés az ivás után történt.)

4. 海もきれいだし、食べ物もおいしいし、いいところですよ。 **Szép a tenger és az ételek is finomak, jó hely.**

Valamilyen dolog vagy hely jellemzőinek különböző indoklással történő jelzésére a magyarázat rész jelzőit egyszerű alakba tesszük és hozzáadjuk a し-t, amely a „ráadásul” vagy az “és még” jelentéssel bír. Gyakran az előtte lévő tárgynál a も partikulát használják.

A: 北海道に 行ったこと、ありますか。 **Jártál már Hokkaidón?**

B: はい。しぜんも ゆたかだし、人も しんせつだし、すばらしいですよ。

Igen. Nagyon gazdag a természet is, és az emberek is kedvesek, nagyon csodálatos.

C: 私も 行ったことが あります。食べ物も おいしいし、けしきも うつくしいし、いいところですよ。

Már én is jártam ott. Az ételek is finomak, a táj is gyönyörű, szép hely.

5. 沖縄に行ってみたいんですが。 **Elmennék Okinawára.**

Ha jelezni akarjuk valakinek, hogy meg akarunk próbálni valamit, és ehhez kérjük a tanácsát, akkor az (ige TE-forma) + みたい んですが kifejezést használjuk. A みたい az „akarni” vagy „próbálni” gondolatát fejezi ki (lásd A2-1 L8).

・A: おきなわで ダイビングを してみたいんですが。 **Szeretnék Okinawán búvárokodni.**

B: そうですね。ダイビングなら JFトラベルの ツアーが いいですよ。 **Tényleg? Ami a búvárokodást illeti, a JF Travel túsai jók.**

1. A turizmus Okinawán

Ha Okinawáról beszélünk, egy sziget képe juthat eszünkbe, de valójában egy szigetcsopotról van szó, amely összesen 49 lakott szigetből és sok más lakatlan szigetből áll. A legnagyobb sziget neve 沖縄本島 (おきなわほんとう), és itt található a főváros: Naha. Okinawa prefektúrájának 1 400 000 lakosa van, akik közül 1 290 000 fő (több mint 90%) él a legnagyobb szigeten.

Okinawán meleg van, szubtrópusi éghajlat uralkodik, az átlaghőmérséklet egész évben meghaladja a 20 °C-ot. Nyáron élvezhetjük a déli szigetek klímájára jellemző intenzív napsütést. A tenger által körülvett fekvésének köszönhetően azonban ritkán fordul elő, hogy a maximális hőmérséklet még a nyári szezonban is meghaladja a 30 °C-ot. Okinawán azonban vannak hidegebb évszakok is, így aki a tengert szeretné élvezni, annak május és október között érdemes oda utazni.

Okinawán nemcsak a strandokat, hanem sok más városnéző tevékenységet is élvezhetünk. Kirándulhatunk például a kisebb szigetekre, a Shuri kastélyba (amelyet a Világörökség részévé nyilvánítottak) vagy az Okinawa Churaumi Akváriumba (az egyik legnagyobb a világon). Meglátogathatunk egy olyan műhelyt is, ahol helyi üveget gyártanak, ez az úgynevezett りゅうきゅうガラス; különböző vízi tevékenységeknek hódolhatunk, például bálnalesésnek, búvárkodásnak vagy kenuzásnak; vagy részt vehetünk egy olyan túrán, ahol a hagyományos okinawai zenét és táncot élvezhetjük, és ne feledkezzünk meg a finom helyi konyháról. Mindezekkel a látványosságokkal Okinawa több mint ötmillió turistát fogad, belföldieket és külföldieket egyaránt. Repülővel az út Tokióból körülbelül két és fél órát, Ószakából pedig két órát vesz igénybe, de ha egy kicsivel több időnk van, egy háromnapos hajókiránduláson is részt vehetünk, a két városból indulva.

2. Okinawa történelme

Okinawa neve korábban Ryúkyúi Királyság volt. Ennek a monarchiának a központja a Shuri kastély volt, termékek sokaságával kereskedtek Kínában, Japánban és más ázsiai országokban. Azonban 1609-ben az újonnan létrehozott Edo- sógúnatus égisze alatt Satsuma tartomány megszállta és az ellenőrzése alá vonta ezt a területet, és onnantól kezdve a szigetcsoportot Japán erősen befolyásolta kulturálisan. Emellett a ryúkyú-kultúra a kínai kulturális elemek beépítésének is köszönheti virágzását. A Meiji-kor beköszöntével a Ryúkyúi Királyság eltűnt, 450 éves történelmet hagyva maga mögött, és Okinawa prefektúrává vált.

1945 márciusában, nem sokkal a csendes-óceáni háború vége előtt az amerikai hadsereg a szigetcsoporra érkezett. Az okinawai csataként ismert kemény csata sok-sok ember életét követelte, köztük a szigetek mintegy 100 000 lakosáét. Okinawa összesen 27 évig maradt az Egyesült Államok ellenőrzése alatt, a háború végétől egészen 1972. május 15-ig, amikor is a területet visszaadták Japánnak. Ebben az időszakban az Egyesült Államok hadserege különféle katonai bázisokat épített, amelyek még ma is a fő sziget területének 18%-át foglalják el.

3. Híres okinawai termékek

Okinawai üveg: Míg az üveg a 17. században érkezett Okinawába, ezen helyi különlegesség gyártása szigorúan csak a 19. században kezdődött. Később, bár a gyárak az okinawai csata során megsemmisültek, a csendes-óceáni háború után újraindult a mindennapi élethez szükséges cikkek gyártása, az amerikai bázisokon elfogyasztott üres sörös- vagy kólásüvegek felhasználásával. Az üvegtermékek eleinte nem voltak túl jó minőségűek, de a technikák fokozatos fejlődésével Okinawa egyik legnépszerűbb ajándéktárgyává váltak.

Okinawai gasztronómia: Köztudott, hogy az okinawaiaknak a leghosszabb a várható élettartamuk Japánban és vannak, akik ezt

az ételeknek tulajdonítják. Annak ellenére, hogy tenger veszi körül, az okinawai konyhára jellemző, hogy nem használnak sok halat, helyette sertéshúst vagy a déli országokra jellemző zöldségeket használnak.

Okinawai édességek: A legtipikusabb okinawai édesség valószínűleg a サーターアンダギー. A szigetország nyelvjárásában a サーター cukrot, a アンダギー pedig olajban sült dolgot jelent. Állaga szivacsos, hasonló a fánkhoz, sütéskor megreped, és virágzó tulipánra emlékeztető formát vesz fel. Úgy is készítik, hogy a belsejét megtöltik szezámaggal, édesburgonyával, sütőtökkel és hasonlókkal.

泡盛 (あわもり): Ez egy Okinawában előállított alkoholos ital. Mivel a 15. században Thaiföldről importálták, az onnan származó rizs felhasználásával kezdték el készíteni. Létezik magas és alacsony alkoholtartalmú változata is, fogyasztható önmagában is, de jéggel, hideg-meleg vízzel elkeverve is. A közelmúltban koktélokhoz is használják, így manapság többféle módon is élvezhető ez az ital.

だい 6 か イルカの ショーが 見られます

イルカが 見られる
ツアーは ありませんか。

それなら、イルカと
泳げる ツアーは
いかがですか。

FORMA

- ・おしろの **中**が **見られます**。
- ・今日の ツアーは おどりも **見たし**、音楽も **聞いたし**、楽しめました。

HASZNÁLAT

- ・ Elmondjuk vele, hogy valamit meg lehet tenni egy helyen vagy létesítményben.
- ・ Megindokoljuk vele a benyomásainkat egy utazásról.

1. おしろの 中が 見られます。Meg lehet nézni a vár belsejét.

Az ige ható alakba kerül, amikor azt magyarázzuk el, hogy valamit meg lehet tenni adott körülmények között vagy adott helyen.

・沖縄では 5 月から 10 月まで **泳げます**。

Okinawán májustól októberig lehet úszni (a tengerben).

A ható ige képzése

・ I. csoport

A ます előtti hiragana "i"-ből "e" lesz.   よみます → よめます   tud olvasni

・ II. csoport

A ます-elé rálere kerül.   たべます → たべられます   tud enni

・ III. csoport

します → できます   tud csinálni   べんきょうします → べんきょうできます   tud tanulni

きます → いられます   tud jönni   もってきます → もっていられます   magával tud hozni

〈Figyelem!〉

Amikor az ige ható ige alakját használjuk, annak az igének a tárgyát, amit képesek vagyunk megcsinálni, nem az を, hanem a が partikula jelöli.

この店ではしんせんなくだものが **買えます**。Ebben a boltban friss gyümölcsöt lehet venni.

× この店ではしんせんなくだものを **買えます**。

2. 今日の ツアーは おどりも 見たし、音楽も 聞いたし、楽しめました。 **A mai körúton táncot is láttam, zenét is hallottam, nagyon élveztem.**

A tapasztalatok bizonyítékokkal vagy indoklással történő magyarázatához az (ige egyszerű forma) + し szerkezetet használják, amely azt jelenti: „ráadásul” vagy „és még”. Ebben a konstrukcióban szokásos a を és が részecskéket も-vel helyettesíteni (lásd A2-2 L5).

・A: 今日の ツアーは どうでしたか。

Milyen volt a mai körutazás?

B: イルカの ショーも 見たし、沖縄の おどりも 見たし、さいこうでした。

Láttam egy delfin show-t, okinawai táncokat is láttam, csodás volt.

3. ガラスで コップが つくれます。 **Üvegvől lehet poharat készíteni.**

Az anyagot, amelyből valami készül, a で partikula jelöli.

・貝がらで アクセサリーを つくりました。

Kagylókból készítettek ékszereket.

Nyelvi-kulturális sarok

1. いかがですか。 **Mit szól hozzá?**

Amikor udvariasan kínálunk valakinek valamit, azt mondjuk... はいかがですか。 Ugyanazt jelenti, mint a... はどうですか, de udvariasabb.

・A: 子どもと 一緒に 沖縄に 旅行に 行くんですが。

A gyermekemmel megyek Okinawára.

B: じゃ、イルカの ショーは いかがですか。

Akkor mit szólna a delfin show-hoz?

2. Természeti világörökségek Japánban

2012-ben Japánban négy olyan hely volt, amelyet az UNESCO a természeti világörökség részévé nyilvánított.

屋久島 (やくしま) : Egy sziget Kagoshima prefektúra déli részén. Éghajlata csapadékos, hatalmas cédruserdők (ヤギ) található rajta, amelyek közül az ezer évnél idősebb példányokat ヤクスギ néven ismerik. Ez a hely arról is ismert, hogy mintaként szolgált Hayao Miyazaki rendező művének, *A vadon hercegnőjének* (もののけ姫) háttérül.

白神山地 (しらかみさんち) : Ez egy 100 és 1200 méter közötti magasságú hegyekkel teli hegyvonulat, amely Aomori és Akita prefektúrák határán található. Mivel távol van a városi lakott területektől és nagyon meredek a terület, az érintetlen természetet találhatjuk itt. Nemcsak gazdag növényzet, hanem nagyobb állatok (például medve és szarvas) vagy ma már nehezen megfigyelhető madarak (például sas), valamint sajátos rovarok is megtalálhatók itt.

知床 (しれとこ) : Ezt a part menti sávjával együtt örökségnek nyilvánított félszigetet az Ohotszki-tenger vize mossa,

Hokkaido keleti csücskénél, és nagy a biológiai sokfélesége: egy mocsaraktól, szikláktól és tavaktól álló ökoszisztéma foglalja el. A látogatók körében népszerűek azok a körutazások, amelyek lehetővé teszik a vadon élő állatok megfigyelését, valamint a tengerről nyíló kilátás megcsodálását.

小笠原 (おがさわら) : Ez a szigetecsoport a Csendes-óceánon található, Tokiótól körülbelül 1000 km-re, délnyugatra. Mintegy 30 szigetből áll, amelyek közül nagyjából 20-at és azok környékét 2011-ben a természeti világörökség részévé nyilvánították. Egy olyan hely, amely soha nem volt összekötve a kontinenssel, és megőrizte az érintetlen természetet, és csak minimális emberi befolyásnak van kitéve. Csak két sziget lakott: 父島 (ちちじま) és 母島 (ははじま) . A megközelítésük csak tengeren lehetséges, és Tokióból az út körülbelül 25 órát vesz igénybe.

3. Turisztikai célpontok, ahol a természetet élvezhetjük

Az előző pontban bemutatott helyek mellett Japán számos olyan helyet kínál, ahol gyönyörködhetünk a természetben. Ezek azok, amelyek a KATSUDÓ 59. oldala is bemutat.

富士山 (ふじさん) : 3776 méter magas hegy, Japán jelképe. Bár külföldön úgy is nevezik, hogy Fujiyama, a japánok Fujisannak hívják. A csúcsra csak júliusban és augusztusban lehet feljutni (lásd A2-1 L8 Nyelvi-kulturális sarok).

摩周湖 (ましゅうこ) : Ezt a Hokkaidóban található tavat buja erdők veszik körül. Napsütéses napokon megtekinthetjük vizének intenzív kékjét. Júniusban és júliusban viszont gyakori, hogy sűrű köd borítja a tavat (japánul きり), ilyenkor általában 霧 (きり) の摩周湖-nak nevezik.

四万十川 (しまんとがわ) : Ez Shikoku leghosszabb folyója. Tiszta vizéről híres, a főáramát nem szakítják meg gátak. Arról is ismert, hogy számos hídja úgy van elrendezve, hogy víz alá kerüljenek, amikor az vízszint megemelkedik.

鳥取砂丘 (とっとりさきゅう) : A Tottori prefektúrában található homokdűnék a legnagyobbak az országban, és 16 km hosszan húzódnak a Japán-tenger partjai mentén. Közöttük lehet gyakorolni a siklóernyőzést vagy a homokdeszkázást, valamint tevére vagy lovaskocsira is lehet ülni.

那智の滝(なちのたき) : Egy 133 méter magas vízesés Wakayama prefektúrában. Az ókorban istenségnek tartották, és emiatt építették mellé a Kumano Nachi Taisha szentélyt. Ma is istenségként tisztelik.

4. ら抜き言葉(らぬきことば)

Amint látjuk a KATSUDOU 55. oldala szerint a ら szótag elhagyása lehetséges a második csoportba tartozó igéknél és a 来る igénél. Ily módon a 食べられる-ből 食べれる, a 見られる-ből 見れる, a 来られる-ből pedig 来れる lesz. Ezt a jelenséget ら抜き言葉-nak hívják (ら nélküli szavak). A られる végződés jelentheti a hatóigét, a szenvedő szerkezetet és a tiszteleti nyelvet (keigo) is, ezért helyes jelentését a kontextusnak megfelelően nyeri el. A különböző funkciók megkülönböztetése érdekében gyakoribbá vált a ら elhagyása a hatóige formánál. Egyesek szerint ez helytelen, mert sérti a nyelvtani szabályokat, de használata széles körben elterjedt és megszilárdult a köznyelvben, így sok beszélő nem is tud erről a hibáról. Bár a Japán Nyelv Nemzeti Tanácsa azon a véleményen van, hogy „nem használható a hivatalos ügyintézés során”, a használók száma valószínűleg tovább fog növekedni. Egyébként, ha leírjuk a 食べれる vagy 見れる szavakat a számítógépen, akkor gond nélkül kandzsivá alakítva jelennek meg.

Pl. 私は ごはんが 3 杯 食べられます / 食べれます。(hatóige) 3 csésze riszt meg tudok enni.

私は 妹に ケーキを 食べられました。(szenvedő) A húgom megette a tortámat.

社長は 明日 3 時に来られます。(tiszteleti) Az igazgató 3-kor (méltóztatik) jön(ni).

だい7か 雨がふったら、どうしますか

ぼんおどりは
雨がふったら、
どうしますか。

雨がふったら、
中止です。

FORMA

- ・パオロさんは 日本語が **話せます**。
- ・日本語が **話せる人**
- ・雨が **ふったら**、ホールで ぼんおどりをします。

HASZNÁLAT

- ・Elmondani, hogy valamire képesek vagyunk-e.
- ・Elmondani, hogy mire képes emberről van szó.
- ・Elmondani, hogy adott körülmények esetén mi a teendő..

1. パオロさんは 日本語が 話せます。 Paolo tud japánul beszélni.

Ha azt akarjuk mondani, hogy valaki képes megtenni valamit, akkor az ige ható alakját használjuk (lásd A2-2 L6). Ebben az esetben a を partikula helyett a が partikulát használjuk a mondat tárgyának kifejezéséhez.

- ・パオロさんは 日本語が **話せます**。 Paolo tud japánul beszélni.
- ・マリアさんは つうやくが **できます**。 Maria tud tolmácsolni.
- ・田中さんは ビデオカメラが **使えません**。 Tanaka nem tudja használni a videokamerát.
- ・ロサさんは 日本の 歌が **歌えますか**。 Rosa tud japán dalokat énekelni?

2. 日本語が 話せる人 Az ember, aki tud japánul beszélni

Ezt a kifejezést akkor használjuk, ha valakiről akarunk beszélni, és ez az illető képes megtenni valamit. Ezt a képességet az ige jelzői funkciójával (melléknévi igenévként vagy alárendelői mellékmondatként is fordítható magyarra) fejezzük ki: (az ige egyszerű alakja) + 人. (Lásd A2-1 L16, L17, A2-2 L1).

- ・日本語が **話せる人** olyan ember, aki tud japánul
- ・しかいの しごとが **できる人** olyan ember, aki képes ellátni a műsorvezetést
- ・おりがみが **おしえられる人**は アナさんです。 Anna az az ember, aki tud origamit tanítani.

Amikor olyasvalakit keresünk, aki képes egy adott munka elvégzésre, az alábbi kifejezésekkel a következőképpen mondhatjuk:

- ・日本語が **話せる人**を さがしています。 Olyan embert keresünk, aki tud japánul.
- ・マンガが **かける人**を していますか。 Ismersz olyan embert, aki tud mangát rajzolni?

3. 雨が ふったら、ホールで ぼんおどりを します。 **Ha esik az eső, a teremben tartjuk a bon-táncot.**

Ez egy olyan szerkezet, amely megmondja, mit kell tenni bizonyos feltételek teljesülése esetén. A mondat első részében a feltételt az (az ige egyszerű múlt idejű alakja)+ら szerkezeten keresztül fejezzük ki, a második részben pedig azt, hogy mi történik, ha ezek a feltételek teljesülnek. A feltételt tartalmazó rész (a feltételes mellékmondat) kifejezhető igei, főnévi vagy melléknévi állítmányi kifejezéssel.

① Az ige egyszerű múlt idejű alakja (TA-forma)+ら

- 雨が ふったら、ホールで ぼんおどりを します。 **Ha esik az eső, a teremben tartjuk a bon-táncot.**
- 使い方が わからなかったら、私に 聞いて ください。 **Ha nem tudod, hogyan kell használni, kérdezd meg tőlem.**
- プログラムが なかったら、じむしつに とりに 来て ください。 **Ha nincs meg a program, jöjjön el érte az irodába!**

② Az I-melléknév egyszerű múlt idejű alakja+ら

- かいじょうが あつかったら、まどを あけて ください。 **Ha a teremben meleg van, nyissa ki az ablakot!**
- おきゃくさんが おおくなかったら、きゅうけいして ください。 **Ha nincs sok vendég, pihenjen!**

③ A főnév és a NA-melléknév egyszerű múlt idejű alakja+ら

- ひまだったら、うけつけを てつだって ください。 **Ha ráérsz, segíts a recepción.**
- いすは ひつようじゃなかったら、かたづけて ください。 **Ha nincs szükség a székekre, pakold el őket!**
- あした 雨だったら、中止です。 **Ha eső lesz holnap, megszakítják az eseményt .**
- 雨じゃなかったら、3時に 広場に 来て ください。 **Ha nincs eső, 3-ra jöjjön a térre!**

Nyelvi-kulturális sarok

1. Önkéntesség

Ki volt már önkéntes? Az önkéntesről azt gondolhatnánk, olyan ember, aki fizetség nélkül és önként másokért dolgozik, de felfoghatjuk úgy is, mint aki képes úttörő és innovatív tevékenységek végzésére és nem kötik a megszokott keretek. Az önkéntesek munkáját nem fizetik meg, de ez nem jelenti azt, hogy ne kapnának semmit cserébe. Előfordul, hogy nem kapnak pénzt, de van, hogy az utazási és étkezési költségeiket megtérítik, vagy valamilyen emléktárgyat, például pólót, tollat kapnak.

Az önkéntes munka nagyon változatos. Vannak, akik együttműködnek a természeti katasztrófák, például földrengések és szökőárok által sújtott területek újjáépítésében, mások támogatják a gyermekek nevelését azzal, hogy gondoskodnak róluk, megint mások elhivatottan tevékenykednek a turisztikai területeken vezetőként, de vannak, akik segítenek eltakarítani a háztetőkön felgyülemlett havat a "hóországban" (Japán északi régióiban), vagy önként jelentkeznek kiegészítő személyzetnek tevékenységekre és rendezvényekre. Vannak olyan önkéntes munkák, amelyek speciális képzettséget és technikai tudást igényelnek, és vannak olyanok, amelyeknek egyetlen feltétele a munkavállalási hajlandóság. Egyes munkákat, például a fordítást, otthonról is el lehet végezni. Vannak önkéntesek, akik nem bájnak, ha elhagyják hazájukat, és a nemzetközi szinten végzik tevékenységüket, míg mások szívesebben dolgoznak ismerős emberekkel: a szomszédságukkal, vagy a közösséggel, amelyben élnek.

Bár néha egyénileg végzik az önkéntes munkát, leggyakrabban azt egy csoport vagy szervezet koordinálja. Japánban kétféle ilyen típusú szervezet létezik. Léteznek egyrészt a Non-Profit Szervezetek (NPO), amelyek feladata alapvetően az ország különböző régióiban a szociális segélynyújtás, másrészt a civil szervezetek (NGO-k), amelyek tevékenységi köre nemzetközi és

elkötelezettek a környezet és az emberi jogok védelmének és a fejlesztési segélyek felajánlásának irányában.

Japánban 1995-öt tartják az „Önkéntesség első évének”. Ugyanezen év január 17-én, a Nagy Hanshin és Awaji Földrengés után, sok olyan ember vett részt a mentésben és a segélyakciókban, akiknek soha nem volt tapasztalatuk az önkéntességben, és azóta a japánok az önkéntességet nagyon közel érzik magukhoz.

2. Megkérni valakit valamilyen munkára

Ha meg akarunk kérni valakit valamilyen munkára, először is mondjuk meg, miből áll a munka, és utána a következő módon tudjuk megkérni:

・ぼんおどりが おしえられる人を さがしているんですが、
おねがいできませんか。

Egy olyan embert keresek, aki meg tudja tanítani a bon-táncot,
megkérhetem Önt?

Ha elfogadjuk, az alábbiakat mondhatjuk:

・ええ、いいですよ。

Igen, rendben.

・おもしろそうですね。やってみます。

Érdekesnek tűnik, megpróbálom.

A munka elutasításakor az alábbiakat mondhatjuk:

・じしんが ありません。すみません。

Nincs időm. Sajnálom.

・すみません、その日は つごうが わるいんです。

Elnézést, aznap nem érek rá.

だい8か コンサートは もう 始まりましたか

FORMA

- じゅんびは **もう** 終わりましたか。
- いいえ、**まだ** 終わっていません。
- ペンは **まだ** ありますか。
／**まだ** じゅんびをしていますか。
- ペンは **もう** ありません。
／ペンは **もう** 全部 お客さんに **あげ**ました。
- コンサートが **何時**に **始まる**か、**知**っていますか。

HASZNÁLAT

- Kérdezni és válaszolni tudunk vele azzal kapcsolatban, hogy valamilyen ügy vagy tevékenység lezárult-e.
- Kérdezni és válaszolni tudunk vele azzal kapcsolatban, hogy valamilyen ügy vagy tevékenység még nem zárult-e le.
- Meg tudjuk vele kérdezni a beszélgetőpartnert, hogy van-e olyan információja, amit nem tudunk.

1. じゅんびは もう 終わりましたか。Már befejeződtek az előkészületek?

いいえ、まだ 終わっていません。 **Nem, még nem fejeződtek be.**

Amikor azt kérdezzük, hogy egy cselekvés, mozgás vagy állapotváltozás befejeződött-e, a **もう + ige ましたか** szerkezetet használjuk (lásd A2-1 L8). Ha már befejeződött, akkor a **もう + ige ました** szerkezettel válaszolunk, ha pedig nem, akkor a **まだ** alakot használjuk, amint azt korábban is láttuk (lásd A2-1 L8). Amikor a **まだ**-t hozzáadjuk az igehez, az általunk használt szerkezet a **まだ + ige て-forma + いません**. Ebben az összefüggésben a **もう** szót az **ige ました** múlt idejű igével együtt használjuk, mint például **もう 終わりました** vagy **もう きました** esetén. A múlt időt azért használjuk, mert a cselekvés, mozgás vagy állapotváltozás valamikor a múltban lezárult. Mivel azonban a **まだ** azt jelenti, hogy „még” és azt jelzi, hogy a cselekvés, mozgás vagy állapotváltozás még nem fejeződött be, az **ige て + いません**-nel kombinálódik, ami az aktuális állapotot fejezi ki (lásd A2-1 L4). Tehát a **まだ** azt jelzi, hogy jelenleg a cselekvés, mozgás vagy állapotváltozás még nem fejeződött be, és nyitva hagyja annak lehetőségét, hogy a jövőben ez meg fog történni.

•A: じゅんびは **もう** 終わりましたか。

B: はい、**もう** 終わりました。

C: いいえ、**まだ** 終わっていません。

•A: カラオケコンテストの 参加者は **もう** きましたか。

B: いいえ、**まだ** きていません。

A **もう** és a **まだ** a mondat elején is elhelyezhető.

Már befejeződtek az előkészületek?

Igen, már befejeződtek.

Nem, még nem fejeződtek be.

Megérkeztek már a karaokeverseny résztvevői?

Nem, még nem jöttek meg.

- ・もう マンガきょうしつ の どうぐは もってきました。 Már elhoztam a mangatanfolyam eszközeit.
- ・まだ うけつけの じゅんびは できていません。 Még nincsenek meg a recepció előkészületei.

2. ペンは まだ ありますか。 Még van toll?

まだ じゅんびを していますか。 Még csináljátok az előkészületeket?

ペンは もう ありません。 Már nincs toll.

ペンは もう 全部 お客さんに あげました。 Már az összes tollat odaadtuk a vendégeknek.

A まだ igenlő mondatokban is használható. A まだ + (állító mondat) szerkezettel a várható helyzetre kérdezzünk, és ha az adott helyzet teljesül, akkor まだ + (állító mondat)-tal is válaszolunk. Amikor olyan helyzetekre akarunk hivatkozni, amelyekben olyan állapotot leíró igét használunk, mint az あります és a できます, akkor a まだ + igeます alakot használjuk, míg a cselekvésekre utaló igékkel, például a やります igék esetén a まだ + ige て -forma + います szerkezetet használjuk.

- ・A: ペンは まだ ありますか。 Még van toll?
- B: はい、まだ あります。どうぞ。 Igen, még van. Tessék.
- ・A: マンガきょうしつ、まだ さんかできますか。 Még részt lehet venni a mangatanfolyamon?
- B: だいじょうぶです、まだ さんかできますよ。 Rendben van, még részt lehet venni.
- ・A: まだ じゅんびを していますか。 Még csináljátok az előkészületeket?
- B: はい、まだ やっています。 Igen, még csináljuk.

Ha az elvárások nem teljesülnek, és a válasz nemleges, használhatjuk a もう szócskát, amelyet egy tagadó mondat követ, vagy választhatunk másik igét is, és használhatunk állító mondatot. Nézzük meg a következő példákat, és figyeljünk az igék jelentésére.

- ・A: まだ ペンは ありますか。 Van még toll?
- B: いいえ、もう ペンは ありません。 Nem, már nincs toll.
- ペンは もう 全部 お客さんに あげました。 Már az összes tollat odaadtuk a vendégeknek.
- ・A: マンガきょうしつ、まだ さんかできますか。 Még részt lehet venni a mangatanfolyamon?
- B: すみません、もう いっぱいなので、さんかできません。 Sajnálom, már tele vagyunk, ezért nem lehet résztvenni.
- ・A: まだ コンサートは やっていますか。 Még tart a koncert?
- B: きょうは もう 終わりました。あしたも ありますよ。 Mára már befejeződött. Holnap is lesz.

3. コンサートが 何時に 始まるか、知っていますか。 Tudod-e, hánykor kezdődik a koncert?

Ha meg akarunk kérdezni valakit, hogy van-e információja valamiről, amit mi nem tudunk, akkor a kérdés tartalmát az alábbi szerkezet fejezi ki: (kérdőszó) ... (állítmány egyszerű forma), és a végén a か kérdő partikula, majd ezt követi a していますか / わかりますか kérdés. Időre való kérdezésnél olyan kérdőszavakat használunk, mint az いつ vagy 何時, míg a helyre kérdezésnél a どこ-t.

- ・コンサートが 何時に 始まるか、知っていますか。 Tudod, hánykor kezdődik a koncert?
- ・カラオケコンテスト、どこで やっているか、わかりますか。 Tudod, hol van a karaokeverseny?
- ・入場料は いくらか、知っていますか。 Tudod, mennyi a belépődíj?

Ha beszélgetőpartnerünk sem tudja a választ, a 聞いてみましょう kifejezéssel javasolhatjuk, hogy kérdezzünk meg egy harmadik személyt.

- ・マンガきょうしつが 何時に 始まるか、聞いてみましょう。 Kérdezzük meg, hánytól kezdődik a mangatanfolyam.
- すみません、マンガきょうしつは 何時に 始まりますか。 Elnézést, hánykor kezdődik a mangatanfolyam?

・あの うちわ、どこで もらえるか、聞いてみましょう。
すみません、あの うちわ、どこで もらえますか。

Kérdezzük meg, hol lehet kapni azt a legyezőt.
Elnézést, hol lehet kapni azt a legyezőt?

Nyelvi-kulturális sarok

1. A japán fesztivál (日本まつり)

Van a városunkban japán fesztivál (日本まつり)? Ezen az eseményen számos kulturális tevékenység zajlik, mint például J-pop (japán popzene), hagyományos japán zenei koncertek, harcművészetek, például dzsúdó és kendó bemutatók, japán filmek és anime bemutatók stb. Nagyon jó szórakozás a többiekkel közösen az origami darumadarak hajtogatását megtanulni, ecsettel és tintával kandzsit írni, vagy egy karaokversenyen részt venni. Esetleg finom japán ételeket is megkóstolhatunk, új japán barátokat szerezhetünk. És persze ez egy remek lehetőség arra, hogy más, a japán kultúra iránt érdeklődő emberekkel találkozzunk, és információt cserélhessünk velük. Gyakoroljuk a japán nyelvet is. Miért nem csináltok a barátaitokkal egy japán fesztivált?

2. YOSAKOI

Az eredeti Yosakoi Fesztivált (よさこい祭り) Kóchi városában tartják, Shikoku szigetén. 1954-ben kezdték, azzal a céllal, hogy a gazdaságilag fellendítsék a környéket, azóta minden évben augusztus 9. és 12. között ünneplik. A fesztivál elnevezése a Yosakoi kereplős tánc (よさこい鳴子踊り) nevű zenés darabnak köszönhető, amely a Yosakoi Setsu (よさこい節) nevű régi népdal alapján készült. Ennek a ritmusára néhány táncos, kereplőkkel a kezében fellép a városszerte felállított színpadokon. Más, hagyományos fesztiváloktól eltérően erre a fesztiválra nagy szabadság a jellemző a zenék és táncok feldolgozásaival, koreográfiáival és előadásmódjával kapcsolatban. Ily módon enka, rock, szamba, hip-hop stb. csoportok örvendeztetik meg a közönséget, eredetiséggel és fantáziával teli előadásaikkal.

A 2000-es év eleje óta, a Hokkaido szigetén található Sapporo városának példáját követve, a Yosakoi Sooran fesztiválon (よさこいソーラン祭り) ugyanezt a formátumot alkalmazták, ez az ünnepség az ország más régióiban is elterjedt YOSAKI néven, és nagy népszerűségnek örvend. Bár a szabályok régióként változnak, általánosságban mindegyikben közös, hogy népzenei feldolgozásokra vagy a régió jellegzetes dalaira táncolnak, miközben a ritmust egy hangszerrel, például kereplővel adják. Ma a különféle fesztiválok televíziós közvetítésének köszönhetően a YOSAKOI egy olyan felvonulássá vált, ahol a hagyományos japán sminket és ruhákat viselve energiával és lelkesedéssel tele bárki részt vehet.

A YOSAKOI-t nem csak a japánok szeretik. Japán fesztiválok részeként, valamint YOSAKOI rendezvények szervezésével válik világszerte ismertté. Másrészt egyre több táncsoport érkezik más országokból Japánba, hogy részt vegyen a helyi fesztiválokon. Ily módon a tánc átlépte az országhatárokat, és a YOSAKOI fesztiválokat kezdik a kultúrák érintkezési lehetőségének tekinteni.

ごえんりょください。

Amikor egy eseményen a személyzet arra kéri a résztvevőket, hogy tartózkodjanak valamitől, az alábbi a szerkezetet használják: (főnév) + は ごえんりょください。

- ・けいたい電話は ごえんりょください。
- ・たばこは ごえんりょください。
- ・ビデオや 写真は ごえんりょください。
- ・ホールでは 飲食は ごえんりょください。

Кérjük, tartózkodjon a mobiltelefon használatától!.

Кérjük, tartózkodjon a dohányzástól!

Кérjük, tartózkodjon a videózástól és a fényképezéstől.

Кérjük, a teremben tartózkodjanak az evéstől és ivástól.

だい 9 か お正月は どうして いましたか

お正月の 休みはど
うして いましたか。

休みは ずっとメキシコに
かえって いました。

FORMA

- ・休みはメキシコに帰って いました。
- ・親に 会えて、よかったです。
- ・友だちに 会えなくて、ざんねんでした。
- ・今年は 休みが 3 日しか ありませんでした。
- ・私の 休みは 3 日間だけ でした。

HASZNÁLAT

- ・ Egy adott múltbeli időszakban végrehajtott művelet vagy állapot folytonosságát kifejezni.
- ・ Egy jó vagy rossz érzés kiváltó okát elmagyarázni.
- ・ Nyomatékosítani egy időszak, mennyiség vagy mérték csekély mivoltát.

1. 休みはメキシコに帰って いました。Szünetben hazautaztam Mexikóba.

いいアルバイトが あったので、ゆうびんきよくで はたらいて いました。Volt egy jó részmunkaidős állás, ezért a postán dolgoztam.

Annak kifejezésére, hogy egy adott időszakban a múltban végrehajtott cselekvés folyamatosan fennállt, az ige TE-formája után az **います** múlt idejű alakját, az **いました** -t használjuk (lásd A2-1 L1, L4). A következőkben bemutatott első példában azt fejezzük ki, hogy az újévi ünnepek alatt visszatértünk Mexikóba és a szünet alatt végig ott is maradtunk. A második példában a munkát (はたらく) folyamatosan hajtották végre a múltban.

- ・休みは メキシコに 帰って いました。 Szünetben hazautaztam Mexikóba.
- ・いいアルバイトが あったので、ゆうびんきよくで はたらいて いました。 Volt egy jó részmunkaidős állás, ezért a postán dolgozam.

Arra a kérdésre, hogy a másik mit csinált egy időszakban, az alábbi kifejezést használjuk: どうして いましたか.

- ・A: 年末年始の 休みは どう して いましたか。 Mit csináltál az újévi szünetben?
- ・B: お正月は 特別な 料理を たくさん 作るので、 Mivel újévkor sok különleges ételt készítünk, otthon segíték anyámnak. うちで 母を てつだって いました。

2. 親に会えてよかったです。Örülök, hogy találkozhattam a szüleimmal.

Amikor valaminek az okát akarjuk kifejezni, az ige TE-formáját használjuk (lásd A2-1 L7). Ugyanez igaz a ható ige alakjának TE-formájára is (lásd L6, L7). Ha olyan melléknevekkel kifejezett érzések vagy érzelmek okát akarjuk megadni, mint a よかった, ざんねんだ stb., az okot kifejező ige ható ige alakja TE-formájának megalkotásához a まず végződést ki kell hagyni a MASU-formából, és helyére て kerül, hasonlóan a 2. csoportos igék TE-alakjának képzéséhez. (lásd A2-1 L1). A ható ige tagadó alakjának TE-formájának megalkotásához két lépésre van szükség: először a まず végződést levágjuk az ige MASU-formájából, és a ない végződést tesszük a helyére, így létrejön a NAI-forma. Ezután a NAI-forma い-végződésének helyére a くて végződést tesszük, mint az I-mellékneveknél.

A ható ige állító TE-formája: 会え **まず** → 会えて

A ható ige tagadó TE-formája: 会え **まず** → 会え **ない** → 会えなくて

- ・親に **会えて**、よかったです。 **Örülök, hogy találkozhattam a szüleimmal.**
- ・友だちに **会えなくて**、ざんねんでした。 **Kár, hogy nem tudtam találkozni a barátaimmal.**

3. 今年は 休みが 3 日しか ありませんでした。Idén nem volt, csak 3 szabadnapom.

私の 休みは 3 日間 **だけ** でした。 **A szabadságom csak 3 nap volt.**

Ha a mennyiséget, mértéket vagy időszakot kifejező főnevek után olyan kifejezések jönnek, mint a **しか** vagy **だけ**, akkor az említett főnevek korlátozott voltát nyomatékosítja. A **しか** használatakor a mondat állítmányának tagadó alakban kell lennie. A **だけ** esetében pedig állító alakban.

- ・今年は 休みが 3 日 **しか** **ありません** でした。 **Idén nem volt, csak 3 nap szabadnapom.**
- ・私の 休みは 3 日間 **だけ** でした。 **A szabadságom csak 3 nap volt.**
- ・A: 年末年始の ひこうきの チケットは 買えましたか。 **¿Meg tudtad venni az újévi repjegyet?**
B: はい。でも 安い チケットは 売り切れで、高いの **しか** **買え** ませんでした。

Igen, de az olcsó jegyek már elfogytak, nem tudtam, csak drágát venni.

A: 私は 安いのが 買えましたよ。1まい **だけ** のこっていました。 **Én tudtam olcsó jegyet venni. Csak 1 maradt.**

Ami a **だけ** és **しか** közötti különbséget illeti, egyrészt a **だけ** pozitív nézőpontot fejez ki, míg a **しか** negatív nézőpontot. A következő első példában az „olcsó jegy megszerzésének” tényét pozitívnak, a második példában pedig negatívnak érzékeljük.

- ・安いチケットが1まい **だけ** のこっていました。 **Csak 1 olcsó jegy maradt.**
- ・安いチケットが1まい **しか** のこっていませんでした。 **Nem maradt, csak 1 olcsó jegy.**

Nyelvi-kulturális sarok

1. Újévi előkészületek

Japánban az újévi ünnepséget tartják az év legfontosabb eseményének. Ez nem csak az új év kezdetének köszönhető, hanem a 年神様 (としがみさま) istenségek megjelenésének is. A 年神様 azon isteneket vagy szellemeket jelenti, akik a jó termést és a család biztonságát biztosítják a következő évben. Mondhatni, ők az őseink, akik vigyáznak ránk.

Ily módon az újév egy fordulópont: az őseink társaságában egy új időszakot kezdünk, amikor minden megújul. Decemberben megkezdődnek az újévet váró előkészületek.

① Újévi üdvözlőlapok (年賀状)

A 年賀状 (ねんがじょう)-kat, az újévi üdvözlőlapokat azért küldik az évnek ebben a szakaszában, hogy gratuláló üdvözetet küldjenek a barátaiknak és azoknak, akikkel valamilyen személyes vagy munkahelyi kapcsolatban állnak. A postahivatalok novemberben kezdik el árusítani őket országszerte, és ahhoz, hogy újév reggelén (元旦) megérkezzenek a címzetthez, december 25-e előtt fel kell őket adni. Az olyan tipikus gratulációkhoz, mint a „Boldog Új Évet” (あけましておめでとうございます), „Jövőre is számítok a jóindulatára!” (今年もどうぞよろしく願います) sokan a kínai horoszkóp illusztrációit vagy családi fotókat is csatolnak, így mondhatjuk, hogy az üdvözlőlapok megalkotása családi esemény.

② Nagytakarítás (すすはらい)

A 年神様 újévi átvételéhez a házban rituális portalanító nagytakarítást hajtanak végre, ez az 大掃除 (おおそうじ). A legtöbb buddhista templomban és sintó szentélyben ezt a takarítást december 13-án végzik el, az Edo-korszakból származó szokás szerint. Az otthonokban azonban szilveszter előttre hagyják, mert így az egybeesik az év utolsó szemétszállításával. És így elkerülhető az, hogy a ház újra bepiszkolódjon az ünnepek előtt.

③ Újévi bevásárlás

December közepétől a bevásárlóközpontokban és –utcákon dekorációkat és élelmiszereket kezdenek el árusítani. Az áruházakban és szupermarketekben friss élelmiszerek és az újévi ünnephez kapcsolódó termékek is kaphatók. Erről nagyon híres hely a tokiói Ameyoko bevásárló övezet (アメ横商店街), amelyet állítólag naponta körülbelül félmillió ember keres fel az alkalomhoz illő termékekért.

④ Az év utolsó munkanapja (仕事おさめ)

A 仕事おさめ az év utolsó munkáit jelenti. A közigazgatásban december 28-án lezárják az évet, de a magáncégek is követik az ő példájukat, és ezen a napon zárnak. Az újévi ünnepek másnap kezdődnek és az első munkanappal végződnek.

2. Hol töltik az újévet?

Az újévi ünnepek az április végi-május eleji Golden Week, valamint az augusztusi Obon ünnep mellett az év legforgalmasabb időszaka. A repülőterek és a vasútállomások tele vannak külföldre induló vagy szülővárosukba visszatérő utazókkal.

① Kiutazási láz

December utolsó harmadában a Narita és a Kansai nemzetközi repülőterek megtelnek azokkal az utazókkal, akik szívesen töltik az újévi szabadságot külföldön. 2011-ben a legforgalmasabb nap december 29-e volt, 40 ezer emberrel. A kedvelt úticélok általában a szomszédos és más ázsiai országok. A leglátogatottabb külföldi városok 2011-ben Szöul, Tajpej és Hongkong voltak, ebben a sorrendben, míg a tengerpartok közül Honolulu, Guamot és Bali szigetét kedvelték a legjobban.

② Hazatérési dömping

Többé-kevésbé karácsony napja óta a nagyvárosok repülőterei és vasútállomásai kezdenek megtelni emberekkel, akik újévi szabadságukat a szülővárosukban szeretnék tölteni. A legnagyobb torlódás ideje általában december 30. körül van. Az autópályákon több, mint 10 kilométeres forgalmi dugók fordulhatnak elő, a sinkanszen és expresszvonatok pedig elérhetik kapacitásuk 200%-át a lefoglalt ülésekkel rendelkező kocsikban. És mindennek a tetejébe a jegyárak ekkor a legdrágábbak az évben.

3. Az év utolsó napja (おおみそか)

Ez az év utolsó napja. Ideje befejezni az újév előkészületeit, elkészíteni az お節料理 (おせちりょうり)-t, a hagyományos újévi ételt, és ellenőrizni, hogy rendesen ki lett-e takarítva a ház.

① Évátlépő szobateszta (年越しそば)

Az évátlépő szobatesztát vagy 年越しそば(としこしそば) –t szilveszter éjféli előtt fogyasztják. Azt mondják, ha tizenkét óra előtt nem esszük meg az összes tésztát, akkor egész évben balszerencsések leszünk pénzügyileg. Számos magyarázat létezik, miért szobatesztát esznek. A legelterjedtebb talán az, hogy vékony és hosszú tészta lévén a hosszú életet szimbolizálja.

② A szilveszteri harangok (除夜の鐘)

December 31-én éjféli és a következő év január 1-je közötti átmenetet a buddhista templomok harangjainak megszólaltatása jelzi, az úgynevezett 除夜の鐘(じょやのかね) vagy "szilveszteri harangok". Az este otthon maradók gyakran nézik az eseményt a televízióban az NHK csatorna „Elmenő év, eljövő év” (ゆく年くる年) című műsorában, amelyet élőben közvetítenek egész Japánban, és ahol megmutatják az ország főbb templomait, ahová a az emberek év végén ellátogatnak. A harangot 108-szor kongatják meg, hogy eltöröljék a buddhista vallás szerint bennünket beszennyező 108 negatív gondolatot. Ezt van, hogy egy szerzetes, és van hogy a látogatók teszik meg.

4. Újév

Az újévet sokféleképpen lehet eltölteni. Általában otthon töltik csendesen az お節料理 elfogyasztásával, vagy az év első szentélylátogatásával.

① Az újévi első szentélylátogatás (初詣)

Az év első látogatása egy sintó szentélybe vagy buddhista templomba, melynek során a látogatók egészségért, békéért stb. imádkoznak a kezdődő évre.

② Az első áruházi eladások

Az új év első eladásait 初売り(はつうり)–nak hívják. Az utóbbi időben nem szokatlan, hogy az áruházak január 1-jén kinyitnak ezért. A 初売り sztárterméke a „Szerencsecsomag (Zsákbamacska)” vagy 福袋(ふくぶくろ), amely egyazon márka termékeinek választékát tartalmazza kedvezményes áron. A csomag ára 5000 és 10 000 jen között változik, vagy akár több is lehet, a tartalmától függően, de a valós értéke mindig magasabb. Az emberek néha hosszú sorokban állnak az áruházak bejáratánál, mielőtt azok kinyitnának, hogy kedvenc márkáik termékeit nagyon olcsón szerezhessék be. Előfordul, hogy a zacskók tartalmát nyilvánosságra hozzák, és ilyenkor az embereket nem érheti kudarc, de amikor nem hozzák nyilvánosságra, akkor óvatosnak kell lenni, mert gyakran a raktárban maradt árucikkkel tömik tele a zacskókat.

③ A munka kezdete (仕事はじめ)

Az újévi ünnepek utáni első munkanap neve 仕事はじめ(しごとはじめ). Korábban vidéken január 2-án végeztek egy szertartást, amelynek során először nyomták bele az ásót a szántóföldbe, és ezt felajánlották a rizsföld istenének, 田の神(たのかみ) a munka biztonságáért és a jobb termelésért imádkozva a következő évre. Jelenleg a közigazgatásban és a magáncégnél lévők közül is sokan január 4-én térnek vissza dolgozni.

だい 10 か いい ことが ありますように

今、どんな ねがいごとが
ありますか。

もっと たくさん きゅうりょうが
もらえるように ねがっています。

FORMA

- わかい 人が **楽しめるように**、いろいろな イベントが あります。
- パーティーの 時間に **おくれないように**、はやく 行きましょう。
- たなばたの とき、願い事を **書いたりして**、楽しめます。
- たなばたの とき、いい ことが **あるように 願います**。
- わるい ことが **おこらないように** かみさまに **いのりました**。

HASZNÁLAT

- Kifejezni, hogy annak érdekében, hogy valami jó eredmény vagy állapot jöjjön létre, mit teszünk.
- Kifejezni, hogy azért, hogy egy kedvezőtlen eredmény vagy állapot ne jöjjön létre, mit teszünk.
- Példaként felhozni egy cselekvést.
- Azt kívánni, hogy egy jó eredmény vagy állapot jöjjön létre.
- Azért imádkozni, hogy egy rossz dolog ne történjen meg.

1. わかい 人が 楽しめるように、いろいろな イベントが あります。 **Sokféle rendezvény van, hogy a fiatalok jó érezhessék magukat.**

パーティーの 時間に おくれないように、はやく 行きましょう。 **Menjünk hamar, nehogy elkéssünk a buliról.**

Ha azt akarjuk kifejezni, hogy valamit (2. tagmondat) megteszünk egy bizonyos dolog (1. tagmondat) valóra váltása érdekében, akkor ezt a szerkezetet használjuk (1. tagmondat egyszerű formában) + ように、 (2. tagmondat). Amint az első két példában látható, amikor a cél egy jó eredmény vagy helyzet elérése, az 1. mondat igéje az egyszerű alakban, kijelentő módban áll, de sok esetben (legalábbis jelentésükben) ható igék szerepelnek itt. Ha azt szeretnénk elérni, hogy kedvezőtlen helyzet vagy egy cselekvés kedvezőtlen eredménye ne következzen be, mint a 4. és 5. példában, akkor az 1. tagmondat igéjét az egyszerű alak tagadó formába (NAI-forma) kell tenni.

- わかい人が **楽しめるように**、いろいろな イベントが あります。 **Sokféle rendezvény van, hogy a fiatalok jól érezhessék magukat.**
- 私は すてきな 人と **であえるように**、毎週 パーティーに 参加しています。 **Mindennap bulikon veszek részt, hogy találkozhasak egy remek emberrel.**
- たくさんの 人が **入るよう**に 会場は とても 広い 場所です。 **Hogy sok ember bejöjjön, a találkozóhely egy nagy hely.**
- パーティーの 時間に **おくれないように**、はやく 行きましょう。 **Menjünk hamar, hogy ne késsünk el a buliról.**
- 私は 外国に 行って **こまらないように**、英語を ならっています。

Angolul tanulok, hogy amikor külföldre megyek, ne kerüljek nehéz helyzetbe.

2. たなばたのとき、願い事を書いたりして、楽しめます。Tanabata idején jól szórakoznak, például leírják a kívánságokat.

Ha konkrét példával akarjuk szemléltetni, hogy mit csinálunk egy ünnep vagy egy esemény során, akkor az (ige1) たりして, ~ szerkezetet használjuk, amelyben az ige TA-formát vesz fel, és hozzáadódik a り (lásd A2- 1 L16). Az alábbi első példában a 願い事を書いたりします kifejezéssel a beszélő egyik időtöltési módját mutatjuk be (楽しめます). Felhozható egy példa, mely esetben a szerkezet (ige1) たりして, de akár kettő vagy több is, amelyekhez a (ige1) たり、(ige2) たりして formula szükséges, amint az a második példában is látható. Ami a たりして utáni részt illeti, sokféle ígét és kifejezést használhatunk a kifejezni kívánt cselekvéstől függően.

- A: たなばたのとき、どんなことを しますか。 Tanabata idején mit csinálnak?
- B: 自分のゆめや 願い事を 書いたり して、楽しめます。 Jól érzik magukat, például leírják a vágyaikat és a kívánságaikat.
- 子どもたちは、かみをおったり、きったりして、きれいな かざりを 作ります。

A gyerekek például papírt hajtogatnak és vágják, így csinálnak szép díszeket.

De egyszerűen használhatjuk az (ige 1)たり します szerkezetet, mint az alábbi példában:

- A: 子どもたちも 願い事を 書いたり しますか。 A gyerekek leírják a kívánságaikat?
- B: はい、書きます。たなばたは 子どもも 大人も 楽しめますよ。 Igen, leírják. A Tanabatakor gyerek és felnőtt egyaránt jól szórakozik.

3. たなばたのとき、いいことがあるように願います。Tanabata idején azt kérem, hogy jó dolgok történjenek.

わるいことがおこらないようにかみさまにいのりました。Azért imádkoztam Istenhez, hogy ne történjenek rossz dolgok.

Ha a kívánságainkat és imáinkat akarjuk kifejezni, akkor az (ige egyszerű alak)+ように、ねがいます/いのります szerkezetet kell használnunk. Ha a mondatban kifejezett kívánság egy jó dolog bekövetkezésére vonatkozik, az ige egyszerű (állító) alakját használjuk. Ha éppen ellenkezőleg, egy rossz dologról van szó, és nem akarjuk, hogy megtörténjen, akkor az egyszerű tagadó formát (NAI-forma) használjuk

- たなばたのとき、いい ことが あるように 願います。 Tanabata idején azt kérem, hogy jó dolgok történjenek.
- カルメンさんは 子どもたちが 学校で けがを しないように 願っています。
Carmen azt kéri, hogy a gyermekei ne sérüljenek meg az iskolában.
- 結婚式の 日に、私は むすめが 幸せになるように いのりました。 Az esküvőn azért imádkoztam, hogy a lányom boldog legyen.
- わるい ことが おこらないように かみさまに いのりました。 Azért imádkoztam Istenhez, hogy ne történjenek rossz dolgok.

Amikor azonban a kívánságokat papírra írjuk, vagy egy szentélyben a kezeinket összetéve imádkozunk, akkor az udvarias forma (MASU/MASEN) + ように szerkezetet használjuk.

- しげんに ごうかくできますように！ Kérem, hadd mehessek át a vizsgán!
- 今年は いい人と 出会えますように。 Kérem, hogy idén hadd találkozhassak egy jó emberrel!

1. A Tanaba (七夕)

Az 七夕 (たなばた) ünnepe az ősi Kínából származik, amikor is jobb tanulmányi eredményekért imádkoztak, és ez kapcsolódott össze egy ősi japán ünneppel, amikor is a rizsföldek védelméért imádkoztak. Azt mondják, ha ezen a napon azt kívánod, hogy jobban menjenek a tanulmányok, hogy találkozz valakivel, és felírod azt egy 短冊(たんざく) nevű papírcsíkra, majd felakasztod egy bambuszfára, valóra válik.

•A Tanabata legendája

Réges-régen, az Amanogawa folyó (天の川) nyugati partján élt egy fiatal lány, Orihime (織姫, a Szövőnő). Orihime Tentei (天帝, a mennyei király) lánya volt, aki a mennyben uralkodott. Nagyon szerette a lányát, és elkényeztette, mert csodálatosan szőtt, és minden nap pompás anyagokat készített.

Idővel Orihime házasulandó korba lépett. Tentei a folyó másik partján talált egy kifogástalan hírű fiatal tehénpásztort, Hikoboshit (彦星), és találkozót szervezett számára Orihimével. Mindketten azonnal egymásba szerettek és összeházasodtak.

Azonban miután összeházasodtak, minden idejüket együtt töltötték, szórakoztak és elhanyagolták a feladataikat. Orihime abbahagyta a szövést, Hikoboshi pedig már nem törődött a jószágokkal. Ezért a haragvó Tentei elválasztotta őket, az Amanogawa folyó két partjára helyezve a két fiatalt, remélve, hogy így majd folytatják a kötelezettségeiket. De a dolog távolról sem működött, mindkettőn eluralkodott a szomorúság. Ezér Tentei megsajnálta őket, és évente egyszer, Tanabata éjszakáján megengedte nekik, hogy újra találkozzanak.

2. Ema (絵馬)

A szentélyekben és templomokban fatáblák találhatók, ezekre lovakat és egyéb állatokat festettek, rájuk lehet írni a kívánságokat, kéréseket, majd felajánlásként a templomban hagyni. Ezeknek a tábláknak a neve: 絵馬(えま) vagy „festett ló”. A Nara-korban a lovakat az istenek hátsaként ajánlották fel, de mivel a lovak nagyon drágák voltak és a templomoknak kellett gondoznia ezeket az állatokat, ami nehézséget jelentett, a helyüket a Heian-korszaktól kezdve deszkákra festett lovak vették át. Minden évben gyakori, hogy a vizsgaidőszakban a diákok azért írnak az emá-kra, hogy felvételt nyerhessenek főiskolákra és egyetemekre. Dazaifu városában, Fukuoka tartományban található a 太宰府天満宮 (だざいふてんまんぐう) nevű sintó szentély. Mivel Sugawara Michizane (akit ebben a szentélyben tisztelnek) a tudomány istene, ezért a hely a sikeres vizsgáért fohászok Mekkája.

だい 11 か そうじ機が こわれてしまったんです

FORMA

- せんぷう機が **動かなくなりました。**
- せんぷう機が **動かなくなりました。**
- ネットショッピングは 時間を **気にしないで** 買い物できます。
- 電子レンジが **とどくまで**、1週間 かかりました。

HASZNÁLAT

- Elmondani, hogy valaminek az állapota megváltozott.
- Egy megtörtént eseménnyel kapcsolatos rossz érzéseket tudunk vele kifejezni.
- Kísérő körülmények kifejezése.
- Egy dolog megtörténéseit hátralevő idő kifejezése.

1. せんぷう機が 動かなくなりました。A ventilátor elromlott (nem működővé vált).

Ha azt akarjuk kifejezni, hogy valami, ami működött, leállt, vagy valaminek az állapota vagy helyzete megváltozott, az ige **ない**-formáját **なく**-val helyettesítjük, és hozzátesszük a **なりました** (lásd A2-1 L3) . Mivel az fejeződik ki, hogy a változás már megtörtént, **~なりました** -t használunk, múlt időben, a **~なります** helyett.

- せんぷう機が **動かなくなりました。** A ventilátor elromlott (nem működővé vált).
- 音が **出なくなりました。** Már nem ad ki hangot (olyanná vált, hogy nem ad ki hangot).

2. せんぷう機が 動かなくなりました。(Sajnos) elromlott a ventilátor.

Amikor az 1. részben bemutatott helyzetek minket érintenek, és csalódottságunkat szeretnénk kifejezni, akkor a **~ しまいました** kifejezést használjuk.

- せんぷう機が **動かなくなりました。** Sajnos elromlott a ventilátor.

A **~ しまいました** kifejezés az ige TE-alakja mögé kerül, és múlt idejűnek kell lennie, mivel az állapotváltozás már megtörtént.

Másrészt, ha azt látjuk, hogy valaki aggódik vagy nyugtalan, és érdeklődni akarunk azzal, hogy megkérdezzük, mi történik vele, akkor az ige egyszerű alakja után a **~んですか** kérdőforma hozzáadásával együttérzésünket és aggodalmunkat fejezhetjük ki.

- A: 何か **買うんですか。** Veszel valamit??
- B: はい。せんぷう機が **動かなくなりました。** Igen. Sajnos elromlott a ventilátor.

Ezúttal a válaszban ～んです -t használva kifejezhetjük a sajnálkozásunkat.

・A: 何か **買うんですか**。 Veszel valamit?

B: はい。せんぷう機が 動かなく なって **しまったんです**。 Igen, sajnos elromlott a ventilátor.

Továbbá beszélt nyelvben a ～てしまったんです lerövidül ～ちゃったんです -re vagy ～じやったんです-re.

・音楽プレーヤーを 水の 中に **おとしちゃったんです**。 Sajnos beleejtettem a vízbe a zenelejátszót.

・すみません。あなたの てがみを **よんじやったんです**。 Elnézést, sajnos elolvastam a leveledet.

3. ネットショッピングは 時間を 気に しないで 買い物できます。 **Internetes vásárláskor úgy vásárolhatunk, hogy közben nem kell törődnünk az idővel.**

A kíséző körülmények kifejezésekor az adott körülményre utaló ige TE-formába kerül, és a főige elé kerül. Ha a körülményt kifejező ige tagadó formában van ～ ないで -t használunk, és ez azt mutatja, hogy a fő cselekvés az említett körülmény jelenléte nélkül történik (lásd L4).

・ネットショッピングは 時間を **気に しないで** 買い物できます。

Internetes vásárláskor úgy vásárolhatunk, hogy nem kell törődnünk az idővel.

・店で しょうひんを **見ないで** 買うのは 心配です。

Aggódok, amikor úgy vásárolok, hogy nem látom az árucikkeket.

4. 電子レンジが とどくまで、1週間 かかりました。 **1 hétbe telt, míg megérkezett a mikrohullámú sütő.**

Amikor arról beszélünk, hogy egy dolog megtörténéseig mennyi idő kellett, a まで-t használjuk (lásd A1 L10). Az előtte lévő ige jelen időben van.

・電子レンジが **とどくまで**、1週間 かかりました。

1 hétbe telt, míg megérkezett a mikrohullámú sütő..

・エアコンを **買うまで**、せんぷう機を 使っていました。

Míg a légkondicionálót meg nem vettem, ventilátort használtam.

Ha azt akarjuk megkérdezni, hogy valami mennyi ideig tartott, a どのぐらい-t használjuk.

・A: 電子レンジが とどくまで、**どのぐらい** かかりましたか。 **Mennyi időbe telt, míg megjött a mikro?**

B: 1週間 かかりました。

Egy hétbe telt.

5. 今、使っているのが こわれてしまったんです。 **Amit most használok, elromlott.**

Ha egy beszélgetés során valami korábban már szóba került, akkor nem szükséges újra egy az egyben megemlíteni. Így például, ha a beszéd egy pontján szóba került a porszívó (そうじ機) és továbbra is erről a témáról beszélünk, az 今、使っている そうじ機 ("a porszívó, amit most használok"), helyettesíthetjük az 今、つかっているの („az, amit most használok”)-kal (lásd L3).

・CD プレーヤーを 買います。**3年前に 買ったのが**、こわれてしまったんです。**CD lejátszót veszek. Az, amit 3 éve vettem, elromlott.**

・電子レンジを さがしています。**今、使っているのは** 調子が わるいんです。**Mikrót keresek. Amit most használok, rosszul működik.**

Ugyanezt tehetjük melléknév esetén is. A főnevet, amit a melléknév módosít, の-val helyettesíthetjük.

・そうじ機が こわれてしまったので、**新しいのを** さがしています。**Mivel elromlott a porszívó, újat keresek.**

・音楽プレーヤーを 買います。**やすいのが** ほしいです。

Zenelejátszót keresek. Szeretnék egy olcsót.

A の partikula főképp olyan főnevek helyettesítésére szolgál, amelyek tényekre és tárgyakra utalnak, emberek helyett nem használható.

○ 朝ご飯を **食べる 人**は 20 人です。

20 ember van, aki reggelizik.

× 朝ご飯を **食べる の**は 20 人です。

1. Internetes vásárlás (ネットショッピング)

Az elmúlt években Japánban jelentősen megnőtt az online vásárlások száma: a Belügyi- és Kommunikációs Minisztérium felmérése szerint az elmúlt évtizedben megnégyszereződött az egyes családok által elköltött összeg. Manapság szinte bármit megvásárolhatunk az élelmiszerektől kezdve egészen a háztartási gépekig. A cikkek eladását nagymértékben befolyásolják a rangsorok és az internetezők véleménye. A fizetési módok változatosak: fizethetünk bankkártyával, banki átutalással vagy a コンビニ üzleteken keresztül (ezek az üzletek a nap 24 órájában nyitva tartanak), de sokan úgy döntenek, hogy utánvétellel fizetnek, hogy elkerüljék a rossz termékek kézhezvételét, és nem kockáztatják meg, hogy az összeg kifizetése ellenére nem kapják meg a terméket.

2. それはたいへんですね。

Ha valaki bajban van, empátiát mutathatunk az illető felé olyan kifejezésekkel, mint: それはたいへんですね vagy それはこまりましたね。A たいへんですね kifejezést arra is használhatjuk, hogy együttérzésünkről biztosítsunk valakit, aki nagyon elfoglalt a munkája vagy az iskola miatt és nincs szabadideje. Másrészt a こまる ige a megpróbáltatás, aggodalom, tanácstalanság, harag vagy szégyen érzésére utal, amelyet valamilyen kár vagy kellemetlenség okozott, és ezért, ha múlt időben használjuk (こまりました vagy こまった), azt jelzi, hogy ez a helyzet már megtörtént.

だい12か こっちの方が安いです

ねだんはどっちが安いですか。

Bモデルのほうが安いですよ。

FORMA
<ul style="list-style-type: none"> ・このアイロンは重すぎて、使いにくいです。 ・このアイロンは軽くて、使いやすいです。 ・AモデルとBモデル(と)、どちらが安いですか。 ・Bの方が安いです。

HASZNÁLAT
<ul style="list-style-type: none"> ・Kifejezni, hogy valamit nehéz megtenni. ・Kifejezni, hogy valamit könnyű megtenni. ・Két dolgot összehasonlítani. ・Kifejezni, hogy két dolog közül melyik az előrébbvaló.

1. このアイロンは重すぎて、使いにくいです。Ez a vasaló túl nehéz, nehéz használni.

Amikor azt akarjuk kifejezni, hogy valamit nehéz megtenni, levágjuk a MASU-forma ~ます végződését és hozzátesszük a ~にくいです-t.

- ・このアイロンは重すぎて、**使いにくい**です。 Ez a vasaló túl nehéz, ezért nehéz használni.
- ・このかばんは大きくて、**しまいにくい**です。 Ez a táska nagy, ezért nehéz elpakolni.

Mint láttuk, a ~にくい alak utótagként kerül az igéhez. Mivel ez a toldalék önmagában I-melléknév, ~そうです alakot ölthet, ha sejtést vagy előrejelzést szeretnénk megfogalmazni vele.

- ・このアイロンは重すぎて、**使いにくそうです**。 Ez a vasaló túl nehéz, ezért úgy tűnik, nehéz használni.
- ・このかばんは大きくて、**しまいにくそうです**。 Ez a táska nagy, ezért úgy tűnik, nehéz elzárni.

2. このアイロンは軽くて、使いやすいです。Ez a vasaló könnyű, ezért könnyű használni.

Az 1. részben leírtakkal ellentétben, amikor azt akarjuk kifejezni, hogy valami könnyen kivitelezhető, eltávolítjuk az ige MASU-alakjából a ~ます végződést, és helyette a ~やすいです -t adjuk hozzá.

- ・このアイロンは軽くて、**使いやすい**です。 Ez a vasaló könnyű, ezért könnyű használni.
- ・この音楽プレーヤーは使い方が**わかりやすい**です。 Ennek a zenelejátszónak a használata könnyen érthető.

A ~にくい-hez hasonlóan a ~やすい is I-melléknév, ezért ~そうです alakot is felvehet.

- ・このアイロンは軽くて、**使いやすそうです**。 Ez a vasaló könnyű, ezért úgy tűnik, könnyen használható.
- ・この音楽プレーヤーは使い方が**わかりやすそうです**。 Úgy tűnik, ennek a zenelejátszónak a használata könnyen érthető.

3. A モデルと B モデル(と)、どちらが 安いですか。 Az A-modell vagy a B-modell az olcsóbb?

Amikor egy A és B elemet szeretnénk összehasonlítani, az A と B (と) 、どちらが~ですか szerkezetet használjuk (lásd A2-1 L11). Ha ezt használjuk a beszélgetésben, a második と partikula néha kimarad.

・A モデルと B モデル(と)、**どちらが** 安いですか。 Az A-modell vagy a B-modell az olcsóbb?

・日本と イタリア(と)、**どちらが** 大きいですか。 Japán vagy Olaszország a nagyobb?

Továbbá, beszélt nyelvben használhatjuk a どっち-t, a どちら rövidített alakját (lásd A2-1 L11).

・そうじ機は、A と B、**どっちが** いいですか。 Melyik jobb porszívó, az A vagy a B?

4. B の方が 安いです。 A B az olcsóbb.

A 3. részben megfogalmazott kérdések megválaszolásakor az összehasonlítandó elemek valamelyikének megmagyarázásakor a ~の方が alakot hozzá kell adni ahhoz az adott elemhez.

・B **の方が** 安いです。 A B az olcsóbb.

・日本 **の方が** 大きいです。 Japán a nagyobb.

Ha az összehasonlítás másik elemét nyomatékosá kell tenni ugyanabban a szöveggörnyezetben, a ~より partikula adódik hozzá ehhez az elemhez.

・B の方が A **より** 安いです。 B olcsóbb, mint A.

・日本 の方が イタリア **より** 大きいです。 Japán nagyobb, mint Olaszország.

Nyelvi-kulturális sarok

1. Különbéle japán boltok

Japánban nagyon sokféle kereskedelmi létesítmény létezik, a nagyobb formátumú áruházaktól és bevásárlóközpontoktól kezdve egészen a kis családi- és speciális üzletekig (lásd A1 L5). Az áruházak előnye, hogy széles a termékpaletta, és egy adott áruházláncban ugyanazok az árucikkek az országban bárhol megtalálhatók. Másrészt a kis- és szaküzletekre jellemző, hogy nagyon eredeti ötletek és stílusok vannak jelen, bár kevesebb vásárlóhoz érnek el, ezt közelségükkel és jó ügyfélszolgálatukkal kompenzálják. Emellett az utóbbi időben megnövekedett az információszolgáltató és az internetes értékesítéssel foglalkozó vállalkozások száma, és egyre könnyebben találjuk meg a keresett terméket anélkül, hogy fizikailag el kellene menni a boltba. Mindenesetre tehát bármikor bemehetünk a コンビニ-be, megszerezni a legszükségesebbeket, vagy felkereshetünk egy nívós szaküzletet, az igényeinknek megfelelően.

2. Energiatakarékosság (省エネ)

A 省エネ (しょうエネ) szó a 省エネルギー-rövidítése, és azt jelenti, hogy „alacsony energiafogyasztású”. Melléknévként is használható, mint a どちらが省エネですか kérdésben. Egy olyan korban, amikor egyre fontosabb a környezet és az energiaforrások megbecsülése, elengedhetetlen, hogy az elektromos készülékek a lehető legkevesebbet fogyasszák. A

2011-es nagy kelet-japán földrengés jelentős energiahiányt hozott magával, és azóta is felszólítják a lakosságot, hogy tegyenek nagyobb erőfeszítéseket az energiamegtakarítás érdekében a légkondicionáló hőmérsékletének beállításával, a világítás intelligens használatával vagy a munkahelyi öltözködés szabályozásával. A 2000-tól Japánban értékesített háztartási gépeken, mint pl. légkondicionálók, hűtőszekrények, televíziók, stb. energiatakarékossági címke (lásd a bal oldali képet) szerepel, amely az alacsony fogyasztás nemzeti kritériumainak való

megfelelést is mutatja, például a termék éves elektromos fogyasztását. Működünk együtt mi is az erőforrások intelligens és hatékony felhasználásával az energiatakarékosságban.

3. そうかもしれませんね

Ha többé-kevésbé egyetértünk egy másik személy kijelentésével, de nem vagyunk teljesen meggyőződve annak igazáról, használhatjuk a そうかもしれませんね kifejezést. Az L17-ben közelebbről megvizsgáljuk, hogyan fejezzük ki valaminek a lehetőségét. A kifejezés első szava, a そう, visszautal valamely korábban elhangzott dologra, mint a そうですね kifejezésben is. Nagyon hasznos lehet beszélgetés közbeni véleménycserénél.

だい13か この おてらは 14 せいきに たてられました

京都は いいですね。

そうですね。
いつ 来ても 楽しめますね。

FORMA

- ・京都は **いつ 来ても**、楽しめます。
- ・妹**と 2 人で** 京都に 来ました。
- ・京都は 8 世紀の 終わりに てんのうによって **つくられました**。

HASZNÁLAT

- ・Elmagyarázni, hogy egy műveletnek ugyanaz az eredménye, függetlenül attól, hogy mikor hajtják végre.
- ・Megadni azoknak a számát, akik csinálnak valamit.
- ・Elmondani vele, mikor épült egy város vagy épület.

1. 京都は いつ 来ても、楽しめます。 **Bármikor is jössz Kiotóba, jól érezheted magad.**

Azt jelenti, hogy bármikor szórakozhatunk Kiotóban, évszaktól vagy hónaptól függetlenül, amikor a városba látogatunk. A beszélgetés témáját a は partikula jelöli. Ezután kerül a kérdőszó, az **いつ**, amely az időt jelöli, végül a szóban forgó cselekvés következik, amelynek igéje az alábbi szerkezet szerint jelenik meg: TE-forma+も. Az **いつ** mellett a **何**, **どこ** vagy **だれ** kérdőszavakat is használhatjuk ezzel a szerkezettel a "bármí", "bárho" vagy "bárki" kifejezésére.

- ・京都は **いつ 来ても**、楽しめます。 **Bármikor is jössz Kiotóba, jól érezheted magad.**
- ・京都は **どこに 行っても**、おもしろいです。 **Kiotóban bárhová is mész, érdekes.**
- ・京都は **何を 食べても**、おいしいです。 **Kiotóban bármit is eszel, finom.**

2. 妹と 2 人で 京都に 来ました。 **A húgommal ketten jöttünk Kiotóba.**

Ha a で-t az emberekre használatos számlálószó mögé helyezzük, akkor azt jelezzük, hogy összesen hány személy hajt végre egy cselekvést. Ezért amikor azt mondja valaki, hogy **家族 4 人**, akkor rámutat arra, hogy a beszélő is beleszámít a számításba.

- ・妹**と 2 人で** 京都に 来ました。 **A húgommal ketten jöttünk Kiotóba.**
- ・家族 **4 人で** 京都に 来ました。 **A családommal négyen jöttünk Kiotóba.**

A **友だち**と kifejezés と partikulája azokat a társakat jelöli, akikkel a cselekvést végrehajtják, ezért itt a szám nem foglalja magába a mondat alanyát.

- ・友だち **2 人と** 京都に 来ました。 **Két barátommal jöttem Kiotóba.**

3. 京都は 8 世紀の 終わりに つくられました。 Kiotó a 8. század végén épült.

Ezzel a kifejezéssel azt fejezzük ki, hogy mikor épült például egy város, épület vagy mikor készült egy műalkotás. Itt a figyelem arra irányul, hogy mikor történt a cselekvés, és nem arra, hogy ki végezte el azt. Ebben az esetben az ige szenvedő formában jelenik meg. Ha meg akarjuk jelölni a cselekvés végrehajtóját, tegyük mögé a によって partikulát.

- ・京都は 8 世紀の 終わりに つくられました。 Kiotó a 8. század végén épült.
- ・このおてらは しょうぐんによって たてられました。 Ez a buddhista templom a sógun által lett építve.

Másrészt, ha azt akarjuk jelezni, hogy valami ismert vagy híres, akkor a (~ の + főnév) kifejezést használjuk, majd hozzáadjuk a として kifejezést.

- ・まいこさんの町として、よく しられています。 A maikók (gésajelöltek) városaként ismert.

A szenvedő szerkezet képzése

・ I. CSOPORT

Az /i/ a ます előtt /a/-ra változik és utána kerül a れます.

- かきます → かかれます íródik
- はこびます → はこばれます szállítódik
- つくります → つくられます elkészül (készítetik)

Az /i/ a ます előtt /wa/ -ra változik és utána kerül a れます.

- うたいます → うたわれます éneklődik

・II. CSOPORT

Levágjuk a ます -t a MASU-formából és hozzátesszük a られます-t.

- たてます → たてられます megépül

・III. CSOPORT

A következő változások történnek:

- します → されます csinálódik
- きます → こられます jövődik

Nyelvi-kulturális sarok

1. Japán történelme

Röviden összefoglaljuk Japán történelmét a jelenkorig. Körülbelül a 7. században a császár alakja körül kialakult egy államforma, az ország irányítási rendszere. A magas rangú hivatalnokok egy része a nemesség tagjaiból állt, amely idővel politikai hatalomra tett szert. Többé-kevésbé ebben az időszakban egyeztek meg Japán nevéként a 日本 szóban. A 9. századtól kezdődően Japán saját kultúrája indult virágzásnak: megjelent a kana írás és a nők alkotta irodalmi művek. A kultúra és az életmód fokozatosan sajátosan japán irányba fejlődött. A nemesség által uralt időszak a 12. században átadta helyét a harcosok vagy a 武士(ぶし) rétegekorszakának. Ez a kifejezés azokat jelentette, akik korábban fegyvert hordtak és katonai erőt alkalmaztak, akiket a kardforgatás vagy けんじゅつ (a jelenlegi けんどう) mesteri tudása különböztette meg a többiektől. Bár a "szamuráj" szót az egész világon ismerik, ez csak a harcosok egy típusára vonatkozik. Ebben a katonaság által uralt időszakban a hatalomért folytatott harcok miatt számos háborús konfliktus robbant ki. A három legismertebb személyiség Japán történetében Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoshi és Tokugawa Iyasu, akik közel egy évszázados csaták után elhozták a békét az országba.

Legvégül Ieyasu átvette az irányítást az egész ország felett, megalapította a kormányát Edóban (a mai Tokióban), melynek hatalma 260 évig tartott. A Tokugawa-sógunátus közel két évszázadon át megtiltotta a külföldre utazást, korlátozta a külkereskedelmet és azt csak bizonyos nemzetekkel engedélyezte. Aztán 1868-ban megalakult a Meidzsi-kormány, és megkezdődött az ország modernizációja.

2. 源氏物語(げんじものがたり)

A *Genji Monogatari* egy regény, a japán irodalom történetének elismert remekműve. A 11. századi művet Murasaki Shikibunak tulajdonítják, aki a korabeli császár feleségét, Fujiwara Michinaga lányát szolgálta. Ez egy hosszú regény, amelynek cselekménye 70 évig tart, és amelyben több, mint 500 szereplő szerepel. A műben nagyszámú waka-vers (Japán saját költői műfaja) található, amelyek akkoriban rendkívül népszerűek voltak. Többek között a szereplők érzékletes pszichológiai leírása, gyönyörű stílusa vagy a cselekmény kidolgozásának tökéletessége az, amiért a japán irodalom csúcsának tartják. Ma már körülbelül húsz nyelvre fordították le. Van magyar verzió is, tehát mindenkinek érdemes elolvasni!

3. Kiotó

Kiotó a 8. század közepétől volt több, mint egy évezredig Japán kulturális, gazdasági és politikai központja. Emiatt a város történelmi templomok és szentélyek sokaságának ad otthont. Kiotóban jelenleg 17 ilyen helyszínt nyilvánítottak a Világörökség részévé. Ezen kívül néhány több száz éve ünnepelt fesztivált még ma is rendeznek. A legismertebb a kiotói három nagy fesztivál: Aoi Matsuri (májusban), Gion Matsuri (júliusban) és Jidai Matsuri (októberben). Miközben a felvonulásokat szemléljük, ahol a résztvevők eredeti, hagyományos ruhákat viselnek, úgy érezzük, visszautaztunk az időben. Kiotó ma már nemcsak a japánok, hanem a Japánba látogató külföldi turisták körében is nagyon népszerű úti cél.

4. Kiotó utcái

Kiotó városának utcáit egy északról délre és keletről nyugatra keresztező hálózat alapján építették ki. A japánok gyakran egy gótblához hasonlítják. Ritka Japánban a ilyen város, ahol az utcák rácsmintázatúak. Ezenkívül a legtöbb út saját névvel rendelkezik. Magyarországon ez természetesnek tűnik, de a japán nagyvárosokban meglehetősen ritkák a nevet viselő utcák. Az egyes utak nevének megtanulásához még segítő dalok is vannak. Amint látjuk, Kiotóban sok olyan sajátosság van, amit az ország más városaiban nem találhatunk meg, így ha elmegyünk látogatóba, a sajátosságaira odafigyelve élvezhetjük a várost.

5. Kiotó miért "fu"?

A modern Japán 47 közigazgatási egységre vagy 都道府県(とどうふけん) –re tagolódik. Ezek túlnyomó többségét, 43-at 県-nek (けん) hívják, míg Kiotót Oszakával együtt 府-nek (ふ)-nek hívják. Ez a két kifejezés egyenértékű fordítható szintén megyének (prefektúra) is, de a kettő közötti különbség történelmi eredetű. 1867-ben megalakult a Meidzsi-kormány, az összes tartományt 県-re nevezték át, kivéve Kiotót, Tokiót és Oszakát, amelyek az összesen tíz, a 府-t használó régióhoz tartoztak. Úgy gondolják, hogy a kormányzat nagyobb fontosságú régióknak tekintette őket, amiért megengedték e háromnak, hogy megtartsák korábbi elnevezésüket. Ezt követően a főváros, Tokió 都(と) lett, így jelenleg a 府 elnevezést csak Kiotóban és Ószakában őrizték meg. Míg korábban a 県 és a 府 megkülönböztetése a hely relatív fontosságán alapult, ma már nincs különbség a két név között.

だい14か この 絵は とても 有名だそうです

FORMA

- この 絵は 日本で 一番 古い **マンガ**だそうです。
- イベントを **知らせるために**、カレンダーを 作ります。
- おみやげを 買いたい **人のために**、店が あります。
- 受付に イベントカレンダーが **おいてあります**。

HASZNÁLAT

- Megosztani egy információt másokkal.
- Elmondani egy cselekvés célját.
- Elmondani, hogy valami bizonyos személyek számára készült, vagy létezik.
- Jelezni, hogy egy állapot valakinek a szándékos cselekedetéből ered.

1. この 絵は 日本で 一番 古い マンガ

Ezt a kifejezést arra használjuk, hogy olyan információkat továbbítsunk egy másik személynek, amelyeket láttunk, olvastunk vagy hallottunk. A szerkezet felépítése: egyszerű formájú kifejezés + そうです.

① Igés szerkezet (egyszerű alak) + そうです

- おしろの 中に 入ることが **できる**そうです。 **Állítólag be lehet menni a várba.**
- きんかくじは 14 せいきに **たてられた**そうです。 **A Kinkakuji (Aranytemplom) állítólag a 14. században épült.**
- この 絵は だれが かいたか **わからない**そうです。 **Állítólag nem tudni, ki festette ezt a képet.**

② I-mellékneves szerkezet (egyszerű alak) + そうです

- あの みせの まっちゃんの おかしが **おいしい**そうです。 **Állítólag annak a boltnak a zöld teás süteménye finom.**
- 京都 りょこうは **おもしろ**かったそうです。 **Állítólag érdekes volt a kiotói utazás.**

③ NA-mellékneves szerkezet (egyszerű alak) + そうです

- まいこさんが **きれい**だったそうです。 **Állítólag a maikók (gésajelöltek) nagyon szépek voltak.**
- ゆうぜんの きものが **ゆうめい**だそうです。 **Állítólag a yūzen-kimonók híresek.**

④ Főneves szerkezet (egyszerű alak) + そうです

- この やきものは **こくほう**だそうです。 **Ez a kerámia állítólag nemzeti kincs.**
- それは 日本で 作られた **がっき**じゃないそうです。 **Állítólag ez nem egy Japánban készült hangszer.**

〈Vigyázat!〉 Ha a そうです kifejezést valamilyen módon összegyűjtött információ jelzésére használjuk, akkor általában jelen idő állításban használják. Másrészről, amikor múlt időről vagy tagadásról van szó, akkor a そうです előtti elem változik meg.

- これは 日本で 作られた **がっきじゃないそうです。**
- × これは 日本で 作られた **がっきだそうじゃないです。**
- 京都の りょこうは **おもしろかったそうです。**
- × 京都の りょこうは **おもしろいそうでした。**

Óvatosnak kell lennünk, amikor egy igét, melléknevet vagy főnevet az itt látható **そうです** alakhoz kapcsolunk, mert ez eltér attól, amikor ezt a kifejezést valami vagy valaki megjelenésén alapuló feltételezés kifejezésére használjuk (lásd A-1 L12, A2 -2 L2)

- その おかしは **おいしそうです。** (feltételezés) Az a sütemény finomnak tűnik.
- その おかしは **おいしいそうです。** (olvasott/hallott információ) Állítólag az a sütemény finom.

2. イベントを知らせるために、カレンダーを 作ります。Készítünk egy naptárat, hogy értesítsük az eseményekről.

Ezt a szerkezetet arra használják, hogy jelezzék, milyen célból történik valami. A szerkezetet így használják: (ige egyszerű alakban) + ために、(a cselekvés a cél elérése érdekében tett dolog).

- ・てんじひんについて **しるために**、パンフレットを よみます。 Elolvassom a prospektust, hogy megismerjem a műtárgyat.
- ・この ちawanは お茶を **飲むために**、作られました。 Ez a csésze azért készült, hogy teát igyanak belőle.

3. おみやげを 買いたい 人の ために、店が あります。Vannak boltok azoknak az embereknek a számára, akik szuvenírt akarnak vásárolni.

Ezzel a szerkezettel azt mondják, hogy bizonyos emberek számára létezik vagy készült. Először a célszemélyt fejezzük ki a (főnév) + の + ために szerkezettel (lásd L10), majd a célszemély számára létező dolog vagy cselekedet következik.

- ・15 人いじょうの グループで 来た **人の ために**、わりびきがあります。 A 15 vagy több fős csoportok számára kedvezmény van.
- ・びじゅつ館によく 来る **人の ために**、「年間パスポート」があります。 Azoknak a számára, akik gyakran járnak a szépművészeti múzeumba, éves bérlet van.
- ・博物館に 来た **人の ために**、てんじひんの 説明を します。 Azoknak a számára, akik a múzeumba jöttek, mesélünk a műtárgyakról.

4. 受付に イベントカレンダーが おいてあります。A recepción el van helyezve az eseménynaptár.

Ezzel a kifejezéssel azt írjuk le, milyen az a jelenlegi állapot, amely valaki cselekedetének eredménye. Az aktuális állapot jelzésére a szerkezet (ige TE-forma) + あります formában használatos. Ha a mondat végére a よ-t tesszük, enyhe figyelmeztetéssel jelezhetjük, vagy olyan információkat adhatunk meg, amelyekről úgy gondoljuk, hogy azokat beszélgetőpartnerünk nem vette észre.

- ・入り口に イベントの ポスターが **はってあります。** A bejáratnál ki van ragasztva az esemény plakátja.
- ・ここで しゃしんを とっちゃ **だめです。ここに、撮影禁止と 書いてありますよ。** Itt nem szabad fényképezni. Ki van ide írva, hogy "Fényképezni tilos!".

Amikor engedélyt akarunk kérni egy művelet végrehajtásához, a TE-formájú igét használjuk a . . . てもいいですか (lásd A2-1 L14) szerkezettel.

- ・A: にんぎょうに さわっても いいですか。 Megérinthetem a bábukat?
- B: さわるのは、ちょっと...。あそこに、「さわらないで下さい」と **書いてあります。** Megérinteni... khm... Az van oda írva, hogy "Kérjük, ne érintse meg!".

1. 禁止、ご遠慮下さい

禁止（きんし）：A 禁止 (tilos) szó azt jelzi, hogy valamit nem lehet semmilyen feltételek mellett sem megtenni. Gyakori, hogy hozzáteszik egy két kandzsiból álló szóhoz, amely azt jelöli, amit tilos megtenni.

しゃしんをとる → 撮影する → 撮影 + 禁止 → 撮影禁止 **Fotózni tilos!**

ご遠慮下さい(ごえんりょください)：A ご遠慮下さい (lásd L8) kifejezést arra használjuk, hogy valakit eltántorítsunk valamitől. Akkor használatos, ha gyengéden és udvariasan a tudtára akarjuk adni valakinek, hogy hagyjon abba egy cselekvést. Ezzel a kifejezéssel nem érzékelhető egy, a 禁止-hez hasonló szabály megléte, de alkalmazása során a befogadótól elvárják, hogy átgondolja, hogy amit csinál, az helyes-e vagy helytelen, és saját magát szabályozza.

2. 文化財(ぶんかざい) Kulturális javak

Ez a kifejezés arra a nagy értékű örökségre utal, amely az emberiség hosszú története során felbukkant, és amelyet a mai napig továbbadnak. Japánban a nagy történelmi, művészeti vagy tudományos értékű tárgyi javakat, például épületeket (templomok és szentélyek), szobrokat (buddhista szobrok stb.) vagy kézműves tárgyakat vagy írásos dokumentumokat "Materiális Kulturális Javaknak" nevezik. Másrészt az „immateriális kulturális javak” olyan nagy történelmi vagy művészeti jelentőségű szellemi örökségből állnak, mint például a színház, a zene vagy a kézműves technikák. Szintén védelem alatt állnak a "népszerű kulturális javak", amelyek olyan elemekből állnak, amelyek elengedhetetlenek a japán emberek mindennapi életének fejlődéséhez, mint például az előadóművészet folklórja vagy az élelmiszerekhez, ruházathoz, lakhatáshoz kapcsolódó hagyományos felhasználások és szokások, vallás, hit stb., valamint a "Műemlékek", a nagy művészi vagy esztétikai értékű tárgyak, mint például ősi sírok, kastélymaradványok, kertek, hidak vagy festői helyek. Ez utóbbi csoportba tartoznak a "természeti emlékek" is (mint például a ritkaságuk miatt nagy értékű növények). Az említett négy kategória mellett az örökségek még további két típusba sorolhatók: "Kultúrtájak" és "Hagyományos épületcsoportok".

国宝(こくほう) **Nemzeti kincs**: Japán Oktatási, Kulturális, Sport-, Tudományos és Technológiai Minisztériuma „Nemzeti kincs”-nek hívja azokat a javakat, amelyeket az egész bolygó számára nagy értékű kulturális örökségnek tart. Ugyanígy az „Élő nemzeti kincs” címet kapják azok a művészek és tanárok, akik művészi vagy kézműves technikákat sajátítottak el, és akiket az állam a szellemi kulturális örökség védelmezőjeként ismer el.

3. A hagyományos japán kultúra

Hagyományos kultúrának nevezzük mindazt, amely a történelem során kialakult. Japán hagyományos kultúrája számos elemet tartalmaz, most egy rövid válogatást mutatunk be.

書(しよ): Ebbe a kategóriába tartoznak az írott művek, például szövegek vagy versek. Az ókori japán költészeti antológia, a Kokin Wakashuu (905-ből) jól ismert nemzeti kincs. A történelmileg fontos személyek levelezésén és szövegein túl olyanok is szerepelnek is, mint a 書家 (しよか) néven ismert kalligráfusok művészi érzékkel megalkotott művei.

絵 (festészet): Japánban már az ősidők óta fejlődnek a különféle festési technikák. Már régebben is voltak papírtekercsre készült (emakimono) vagy falra akasztható művek (kakemono). Az új stílusok érkezésével és a történelmi háttér változásával a japán festészetben csodás alkotások jelentek meg, amelyekhez bőségesen használtak arany- és ezüsthíóliákat. Jó példa erre a „Fuujin Raijin Zu Byoobu” paraván, amelyet nemzeti kincsnek nyilvánítottak, és a KATSUDÓ könyv 108. oldalán látható

人形 **Bábok** : Ezek a tárgyak emberformájúak. A Japánban talált legrégebbi agyagfigurák 土偶 (どぐう) , körülbelül 10 000 évvel ezelőtt készültek. A 埴輪 (はにわ) babák, amelyeket a KATSUDÓ tankönyv 108. oldalán láthatunk, a kőkorszakból valók (kb.

3.-6. század közepe). A kimonót viselő, művészi vagy díszítő célokat szolgáló babákat csak a Muromachi-korszakban (1336-1573) kezdték el készíteni.

焼き物(やきもの) **Kerámiák:** Ez a szó a föld dagasztásával és kiégetésével készült tárgyakra vonatkozik. Japánban lehet találni mindenféle agyagedényt, cserépedényt, porcelánt, ezeket több mint 10 000 éve használják. Japánban a やきもの kifejezésben szereplő tárgyak, bár mindegyik kerámia, a felhasznált anyagtól, annak előkészítésétől vagy kiégetésétől függően eltérő elnevezést kaphatnak. Néhány híres példa a kerámiára a 瀬戸焼 (せとやき), 備前焼 (びぜんやき) és a 九谷焼 (くたにやき) Aichi, Okayama és Ishikawa prefektúrából.

織物(おりもの) **Szöttesek:** Ez a szó magában foglalja a fonott szöveteket, valamint az ezekből készült ruhákat is. A japán textíliák a kimonó kultúrája mellett fejlődtek ki. Különböző típusok léteznek, például selyemből vagy nyárra átlátszó anyagból készültek, finom egyenetlenségekkel és téli-re való. A KATSUDÓ tankönyv 108. oldalán található fotón lévő kelméből készült Toyotomi Hideyoshi harci köpenye, 16. századi perzsa kilim (egy egyszerű, szösmentes szövésű szőnyeg) felhasználásával. Toyotomi Hideyoshi katonai parancsnok volt, aki 1585 és 1603 között egyesítette Japánt.

西陣織(にしじんおり): Híres kiotói textil. Így nevezik azt a festett selymet, amelynek gyártása Kiotóban kezdődött a 16. század első felében.

友禅(ゆうぜん): Ismeretes a szövetre történő nyomtatás és festés olyan technikája, amely bővelkedik a növények, állatok, használati tárgyak, tájak stb. egyszerűsített és görbe vonalú motívumaiban. Ez a leghíresebb festési módszer Japánban. A Kiotóban készült darabokat kyó-yúzen-nek, míg az eredetileg Kaga tartományban (jelenlegi Ishikawa megye) kifejlesztett technikával készült darabokat kaga-yúzennek nevezik.

道具(どうぐ) **Eszközök:** Ez a szó adott célra használt tárgyakat jelöl. A japán kultúrával és hagyományos művészetekkel kapcsolatos eszközökben lehetőség nyílik a japán stílus és esztétika megfigyelésére. Például vannak olyan edények, mint a 硯 (すずり), egy kődarab, amely a kalligráfiában használt ecset megnedvesítéséhez szükséges tintát tartalmazza. Másokat, mint például a つげ櫛 (つげぐし), amely a frizura rögzítését szolgálja, vagy a かんざし, hajdísz, a maikók még ma is használják. A nemzetközileg a japán kultúra egyik elemeként ismert teaszertartás során több, mint 15 különféle eszközt használnak.

漆(うるし) **Japán lakk:** Természetes eredetű gyantás anyag. Nagyon fáradtságos munka az előállítás. Az ezzel az anyaggal lakkozott tárgyakat 漆器 (しっき) -nek nevezik, és fényes fekete színüket nagyra értékelik.

蒔絵(まきえ): Ezek az 漆 (うるし) lakkal rajzolt motívumok. Az eredeti, Japánból származó technika abból áll, hogy az arany- vagy ezüstport felkenik a még friss lakkra, és a felület polírozásával befejezik a mintát.

螺鈿(らでん): Ez a technika abból áll, hogy a puhatestűek, például a アワビ (tengeri fülcsiga) vagy a ヤコウガイ (márványos csiga) finomra csiszolt gyöngyházát egy már lakkozott felületre ágyazzák, amelynek gyöngyszerű felszíne gyönyörű fehér és kék csillámokat eredményeznek.

町屋(まちや): Így nevezik azokat az üzleteket, amelyek a város utcájára néznek, és amelyek általában keskeny, de mélyen benyúló homlokzattal rendelkeznek. A kiotóiakat 京町屋 (きょうまちや) -nak hívják. Ezek a keskeny homlokzatú és nagy mélységű épületek うなぎのねどこ (szó szerint „angolnaágyás”) néven is ismertek.

抹茶(まっちゃ): Ez egyfajta porított zöld tea, amelyet a növény leveleinek őrlésével állítanak elő, miután azokat gőzölték és szárították. Ez a szó arra az italra is vonatkozik, amelyet ennek a pornak a forró vízzel való hígításával nyernek. Amellett, hogy a teaszertartás során fogyasztják, széles körben elterjedt a japán édességek elkészítésénél is. Ebből az alapanyagból készül a Magyarországon is kóstolható zöld teás fagyalt.

だい15か 電気が ついたままですよ

FORMA
<ul style="list-style-type: none"> ・会議室の 電気が ついたままです。 ・私は 自分の はしを 使うようにしています。 ・私は わりばしを 使わないようにしています。 ・自分の はしは、ごみを へらすのにいいです。

HASZNÁLAT
<ul style="list-style-type: none"> ・Elmondani, hogy egy nem kívánatos dolog változatlanul folytatódik. ・Elmondani, hogy igyekszünk valamit rendszeresen megtenni. ・Elmondani, hogy valamit mire használunk vagy mire jó.

1. 会議室の 電気が ついたままです。 A tárgyaló teremben a villany bekapcsolva maradt.

Az (ige TA-forma) + ままです szerkezetet használjuk annak kifejezésére, hogy egy nem kívánatos állapot változatlanul fennmaradt.

・コンピューターが ついたままです。 A számítógép bekapcsolva maradt.

Amikor valakit figyelmeztetni akarunk, a mondat végén a よ partikulát használjuk.

・A: マリアさん、ドアが あいたままですよ。 Maria, nyitva maradt az ajtó!

B: あ、すみません。すぐ しめます。 Elnézést, rögtön becsukom.

2. 私は 自分の はしを 使うようにしています。 Igyekszem a saját evőpálcát használni.

私は わりばしを 使わないようにしています。 Igyekszem nem az eldobható evőpálcákat használni.

Annak jelzésére, hogy rendszeresen igyekszünk megtenni valamit, az (ige szótári alak) + ようにしています szerkezetet használjuk.

・だいどころで 使う 水を へらすようにしています。 Igyekszem csökkenteni a konyhában felhasznált víz mennyiségét.

Másrészt, ha azt akarjuk kifejezni, hogy megszokásból igyekszünk elkerülni valamit, akkor a (NAI-formájú ige) + ようにしています szerkezetet használjuk.

・電気じどうしゃに 乗って、空気を よごさないようにしています。 Elektromos autóval járok, igyekszem nem szennyezni a levegőt.

A できるだけ használatával jelezzük, hogy a lehető legnagyobb mértékben erőfeszítéseket teszünk.

・できるだけ かいだんを 使うようにしています。 Amennyire lehet igyekszem a lépcsőt használni.

3. 自分のはしは、ごみをへらすのにいいです。Arra jó a saját evőpálca, hogy csökkentjük a szemetet.

Ha azt mondjuk, hogy egy dolog valamire szolgál vagy segít valaminek az elérésében, akkor a ... は、(ige szótári alak)+ の +にいいです, vagy a ... は、(ige szótári alak) + の +にやくにたちます szerkezetet használjuk.

・コンポストは 食べ物の ごみを へらすのに いいです。 A komposzt arra jó, hogy csökkentjük az élelmiszerhulladékot.

・グリーンルーフは ビルの 温度を さげるのに やくに たちます。 A zöld tetők arra jók, hogy az épület hőmérsékletét csökkentjük.

Annak kifejezésére, hogy egy dolgot mire használunk, az alábbi szerkezetet használjuk: ...は、(ige szótári alak) の +に使います.

・ソーラーパネルは 電気を つくるのに 使います。 A napelemeket áram előállítására használják.

Nyelvi-kulturális sarok

1. Tárgyas és tárgyatlan igék

A japán nyelvben az igék két típusba sorolhatók: tárgyatlan és tárgyas. Tárgyatlan igék azok, amelyeknek nincs közvetlen tárgyuk, mint a 買い物に行きます és a 友だちと会います példákban. A tárgyas igéknek van tárgya, mint például a すしを食べます és a パソコンを使います esetében. Sok esetben párban fordul elő a tárgyas és a tárgyatlan változat. Íme egy válogatás a 15. leckében megjelenő ige párokból. Sajnos a japán nyelv itt kicsit máshogyan működik, mint a magyar.

Tárgyatlan ige		Tárgyas ige	
電気が つきます	felkapcsolódik a villany	電気を つけます	felkapcsolni a villanyt
水が 出ます	kijön a víz	水を 出します	kiengedni a vizet
ドアが あきます	kinyílik az ajtó	ドアを あけます	kinyitni az ajtót
スイッチが 入ります	felkapcsolódik a kapcsoló	スイッチを 入れます	felkapcsolja a kapcsolót

Tárgyatlan igeéknél a が partikulát, tárgyas igeéknél pedig az を partikulát használjuk.

2. A szemétszökkentés 3 R-je

Japán az Egyesült Államok után a világ legnagyobb hulladéktermelője. A konténerek adják az ország szemétmennyiségének 60%-át. A hulladék mennyiségének csökkentéséről szóló vita létfontosságú, és e cél elérése érdekében szükség van a „három R” betartására. Az első az „újrafelhasználás” (reuse), vagyis a szükségesnél kevesebb hulladékot termelhetünk, ha újrafelhasználunk egy terméket. Vásárolhatunk például olyan edényeket, amelyek újratölthetőek: egy üveget kimoshatunk és annyiszor használhatunk, ahányszor csak akarjuk. Olyan tárgyakat is elvihetünk egy használatcikk-boltba, amelyeket mi már nem használunk, de amelyeket még mások használhatnak. A második R a „csökkentés” (reduce): már a legelejétől kezdve a hulladékképződés csökkentése. Például vigyünk magunkkal egy öko-táskát a szupermarketbe, és utasítsuk el a pénztárnál kínált táskákat, vagy ne vegyünk olyan termékeket, amelyekre nincs szükségünk. Az utolsó R az „újrahasznosítás” (recycle). Az újrahasznosítás a már megtermelt hulladék hatékony felhasználásának utolsó eszköze, a hulladék regenerálásából és termékként történő újrafelhasználásából áll, amely, ha csak úgy kidobnák, egyszerű szemétté válna. Ilyen például a kartonból újrahasznosítható új kartonpapír, az újságokból pedig több újság vagy más papírtermék készíthető. Sok újrahasznosított hulladék ugyanazt a formát ölti, mint előző állapotában, de másokból teljesen más árut lehet készíteni. Ilyen a PET-palack is, amit sokféleképpen lehet újrahasznosítani: például ruhazatként, szőnyegként. Japánban kiterjedt jogszabályok támogatják ezt a gyakorlatot, külön törvény van a csomagolás újrahasznosítására, egy másik a háztartási gépekre és megint egy az autókra, hogy

csak néhány példát említsünk.

3. A szemét kidobásának módja Japánban

Gondoljunk bele egy pillanatra, hogy hány különböző kategória van a szemét elkülönítésére a lakhelyünkön. Itt most bemutatjuk, hogyan kell ezt csinálni Ichikawa városában, Chiba prefektúrában, ahol a hulladékot 12 típusra osztják szét: (1) éghető hulladék, (2) éghetetlen hulladék, (3) mérgező hulladék (4) műanyag edények (5) újságok, (6) magazinok, (7) karton, (8) papírtáskák (9) textil (10) üveg (11) dobozok és (12) nagyméretű tárgyak. Az éghető szemetet heti három napon gyűjtik, a többit pedig csak egy napon. A szemetet azonban nem elég csak úgy szétválogatni. Például a papírdobozokból el kell távolítani a gyümölcsle dobozának tetején lévő műanyag darabot; ugyanígy egy jegyzetfüzet gyűrűit is külön kell venni a papírtól. Hasonlóképpen, az újrahasznosítás megkönnyítése érdekében el kell távolítani a kupakokat és a címkéket a palackokról és dobozokról, de nem felejthetjük el az üvegek szín szerinti elkülönítését sem. Ha ez még nem lenne elég, az (1), (2) és (4) típusú hulladékokat minden esetben külön zsákba kell dobni, és a meghatározott napon reggel nyolc óra előtt egy meghatározott helyen lerakni. Ezeket a speciális zsákokat a város önkormányzata évente kétszer biztosítja, de ha elfogynak, meg kell vásárolni őket, hiszen a kukásautó nem gyűjti be a nem a szabályos zsákba helyezett hulladékot. Amint látjuk, Japánban a szemét kidobásának rendszere bonyolult, sok munkát és időt igényel.

4. もったいないです。

Ez egy gyakran használt kifejezés Japánban, és köztudott, hogy más nyelvekre történő fordítása gyakran problémás. A もったいない szóval valaminek a belső értékére utalunk, így amikor azt mondjuk, hogy もったいない, sajnáljuk, hogy ez az érték elpocsékolódott anélkül, hogy kihasználnánk. A もったいない például olyan érzés, amikor kidobunk egy még hasznos készüléket, vagy amikor eldobjuk a még ehető élelmiszereket. Wangari Maathai kenyai környezetvédelmi aktivista, aki 2004-ben Nobel-békedíjat kapott, 2005-ben a Kiotói Egyezmény miatt Japánba utazott, és először hallott a もったいない kifejezésről. Látogatása során ez mélyen megihlette, majd kampányt folytatott, hogy e kifejezés szellemiségét elterjessze az egész világon. A kifejezés emellett tökéletesen visszaadja a hulladékcsökkentés 3 R-jét is.

だい 16 か フリーマーケットで 売ります

ふくが きられなくなったら、
どうしますか。

フリーマーケットで
売ります。

FORMA

- ・服が **着られなくなりました**。
- ・服が **着られなくなったら**、どうしますか。
- ・ゆうこさんは **ネクタイを バッグに**しました。
- ・ペットボトルが **服に** なりました。

HASZNÁLAT

- ・Kifejezni, hogy egy ruha hordhatatlanná vált, például kicsi lett vagy régi.
- ・Megkérdezni, hogy egy olyan helyzetben, amikor egy ruha hordhatatlanná vált, például kicsi vagy régi lett, mit lehet tenni.
- ・Kifejezni, hogy valaki valamit felhasználva csinált egy másik dolgot.
- ・Elmondani, hogy valami egy másik dologgá vált.

1. 服が 着られなくなりました。A ruha hordhatatlanná vált.

Ezt a kifejezést akkor használjuk, ha azt akarjuk mondani, hogy már nem viselhetünk egy ruhát, mert az például már kicsi vagy régi. Úgy áll össze, hogy az ige ható ige alakja tagadó formájának a végén lévő **い-t**, azaz a **~ (られ) ない-t**, **-vel** helyettesítjük, és hozzáadjuk a **なりました-t** (lásd L11). A **~ (られ) ない** tagadó formájú ható igét úgy állítjuk elő, hogy eltávolítjuk a **る** végződést a **~ (られ) る** állító ható ige alakból, és a **ない-t** tesszük a helyére (lásd RIKAI 173. oldal).

- ・子どもが 大きくなって、服が **着られなくなりました**。
- ・サイズが 変わって、スカートが **はけなくなっ**たので、
妹に あげました。

A gyerek megnőtt és már nem tudja hordani a ruhát.

Más lett a méretem és nem tudom már hordani a szoknyát, ezért a húgomnak adtam.

2. 服が 着られなくなったら どうしますか。Mit csináljunk, ha már nem tudjuk hordani a ruhát?

Ezt a kifejezést akkor használjuk, ha már nem tudunk viselni egy ruhadarabot, mert elavult, kicsi stb. (1. mondat), és szeretnénk megkérdezni, mit tehetünk (2. mondat). Ehhez az 1. mondat tagadó formájú ható ige alakban lévő főigéjében a **~ (られ) ない** végén lévő **い** helyére **く** kerül, és az utána következő, egyszerű múlt idejű alakban (TA-forma) lévő **なっ**ta igehez odatesszük a **ら -t** (lásd L7).

- ・服が **きられなくなっ**たら、きょうだいや しんせきに あげます。

Ha már nem tudom hordani a ruhát, odaadom a testvéreimnek vagy a rokonaimnak.

・タオルが よごれて **つかえなくなったら**、そうじの ときに 使います。

Ha a törölköző bekoszolódott és emiatt használhatatlanná vált, takarításkor használom.

Továbbá az 1. mondatban a következőket is kifejezhetjük a (az ige egyszerű múlt idejű alakban) vagy a (NA-melléknév) + なる múlt idejű alakjának használatával. Az első esetben a **こわれる** igét használjuk, amely egy tárgy állapotának megváltozását jelzi, és arra utal, hogy a változás miatt valami nem tudja betölteni a funkcióját, míg a második esetben van egy (NA-melléknév) + なる szerkezetünk a **ひつようになる** kifejezésben, ami azt jelenti, hogy valami, amire eddig nem volt szükség, szükségessé válik. Ha kérdő mondatot akarunk alkotni, a **どうしますか** kifejezést használjuk a 2. mondatban.

・テレビが **こわれたら**、しゅうりして 使います。

Ha elromlik a tévé, megjavítom és használom.

・きものが **ひつようになたら**、レンタルショップで 借ります。Ha kimonóra van szükség, a kölcsönzőből kölcsönzök.

・服が **着られなくなたら**、どうしますか。

Mit csinálsz, ha már nem tudod hordani a ruhát?

3. ゆうこさんは ネクタイを バッグに しました。Yúko a nyakkendőből táskát készített.

Ezt a fajta kifejezést arra használják, hogy valaki egy tárgyból (1. főnév) egy másikat (2. főnév) állított elő, környezettudatossági okokból.

・着られなく なった きものを **スカートに しました**。

A hordhatatlanná vált kimonóból szoknyát csináltam.

・こわれた かさを **バッグに しました**。

Az elromlott ernyőből táskát csináltam.

4. ペットボトルが 服に なりました。A PET-palackból ruha lett.

Ha azt akarjuk elmondani, hogy egy tárgyat (1. főnév) egy másik tárggyá (2. főnév) alakítottak át, akkor a (1. főnév) **が** (2. főnév) **になりました** szerkezetet használjuk. A 3. pont szerkezetétől eltérően itt arra utal, hogy a cselekvés végrehajtója lényegtelen.

・ネクタイが **バッグに なりました**。

A nyakkendőből táská lett.

・シャツが **エプロンに なりました**。

Az ingből kötény lett.

Nyelvi-kulturális sarok

1. フリーマーケット (bolhapiac)

A 90-es évek óta szerveznek Japánban bolhapiacokat, amely vonzza a családokat és a fiatalokat. Ezekon a piacokon nemcsak a hivatásos kereskedőknek van standjuk, hanem magánszemélyeknek is, akik némi ellenérték fejében olyan háztartási cikket árúsítanak, amelyekre már nincs szükségük. Bár hulladékról van szó, ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a használat során sérültek volna vagy elhasználódottak lennének: lehetnek vadonatúj termékek, ajándékok vagy kézműves termékek is. Minden megtalálható: bútorok, elektromos készülékek, étkezészetek, különféle mindennapi használati cikkek, ruhák, játékok, könyvek, CD-k, sportszerek, szabadidős és hobbifelszerelések, élelmiszerek, régiségek... Míg azok a hagyományos piacok, ahol a régiségeket szokták kihelyezni, általában a sintó szentélyekben kerülnek megrendezésre a vásárnapokon (縁日), a **フリーマーケット**-t általában hétfévente rendezik meg futballstadionok, parkolók vagy versenypályák egy részét elfoglalva. Az utóbbi időben divatosság vált az internetes **フリーマーケット**, ahol már virtuális aukciókat is tartanak.

2. Környezettudatosság a mindennapi életben

① Öko-táska (エコバッグ)

Japánban a szupermarketek pénztárában lévő bevásárlószatyrok ingyenesek, ezért hajlamosak vagyunk észrevétlenül is, de pazarolni őket. E pazarlás elkerülése érdekében a nagy áruházláncok felvilágosító kampányt indítottak, a vásárlás összegéből kedvezményt adva a saját táskát magukkal hozó vásárlóknak, így egyre többen tesznek így. Ezeket a táskákat többféle néven is

nevezik, mint például エコバッグ („öko-táska”) vagy マイバッグ („az én táskám”), különböző méretűek és anyagúak (szövet, műanyag stb.) . Vannak, akik saját táskákat is készítenek régi esernyőkből..

② Természetes tisztítás ecettel és szódadikarbónával

Milyen típusú terméket használnak a tisztításhoz? Tudták, hogy szódadikarbónával és ecettel szinte minden szennyeződés eltávolítható? A foltoknak két típusa van, amelyeket savak, például olaj vagy zsír okoznak, és amelyeket lúgos anyagok, mint a vizelet, vagy a vízkő. A savak semlegesítésére lúgos nátrium-hidrogén-karbonáttal tisztíthatunk, a lúgos foltok tisztítására pedig savként ecettel. A tisztítás nagyon praktikus módja, ha a szódadikarbónát és az ecetet is összekeverjük vízzel, és külön spray-kbe helyezzük. A szódadikarbóna aránya 250 ml-hez egy nagy kanál, míg két-három rész vízhez egy rész ecetet teszünk. Feltétlenül próbáljuk ki!

② Kölcsönzőboltok (レンタルショップ)

Japánban szinte bármit bérelhet a 振袖-tól (ふりそで), a különleges alkalmakon, például esküvőkön és szertartásokon viselt kimonótól kezdve egészen a bőrdöngőig, elektromos készülékekig és bútorokig. Az elektromos készülékekre és bútorokra nagy a kereslet a frissen önállósult fiatal munkavállalók, vagy olyan munkavállalók körében, akik rövid időre más városokba költöznek, és úgy döntenek, hogy egyedül, családjuk nélkül mennek el. Ha például új hűtőszekrényt, mosógépet, mikrohullámú sütőt és tévét szeretnének venni, az legalább százezer jenbe fog kerülni, ugyanakkor az egyes üzletekben feleannyiért bérelhető használtan egy négy darabos háztartási elektronikai szett két évre. Mindegyik gondosan ellenőrzött és tökéletesen használható, még ha használt is. A szállítás, beszerelés, valamint a használatban lévő cikkek begyűjtése és javítása ingyenes. Ezenkívül, ha valaki úgy dönt, hogy készülékeket és bútorokat bérel, elkerülheti, hogy külön díjat kelljen fizetnie, ha úgy döntene, hogy kidobja őket.

だい17か この人、知っていますか

この人、
知っていますか。

ええ。子どものとき、
しあいを見てから、ずっと
この人のファンです。

FORMA

- ・この歌手は2回目の結婚を **するそうです**。
- ・この人は画家に **なってから**、フランスに行きました。
- ・フランスに **行ってから**、ずっとお金がありませんでした。
- ・画家は **なくなるまで**、フランスで絵をかきました。
- ・この画家は一番 **有名かもしれません**。

HASZNÁLAT

- ・ Olyan Információt adni valakiről, amit valahol láttunk, olvastunk, vagy harmadik személyen keresztül kaptunk.
- ・ Két művelet vagy tevékenység sorrendjét ismertetni.
- ・ Kifejezni, hogy egy állapotot fenntartottak, vagy egy műveletet megismételtek egy bizonyos időponttól kezdve.
- ・ Kifejezni, hogy egy állapot fennmaradt, vagy egy művelet megismétlődött egy bizonyos ideig.
- ・ Feltételezést kifejezni egy állapot vagy cselekvés lehetőségéről.

1. この歌手は2回目の結婚をするそうです。Állítólag ez az énekes másodszer is megházasodik.

Ha olyan információt szeretnénk közölni valakivel, amelyet egy másik személyen keresztül kaptunk, vagy amit valahol láttunk/olvastunk, akkor az (egyszerű forma) + そうです szerkezetet használjuk (lásd L14).

① Ha azt szeretnénk közölni, hogy valaki mit tett, vagy bizonyos múltbeli körülményekre hivatkozunk, akkor az (egyszerű múlt idejű kifejezés) + そうです formát használjuk.

- ・この画家はフランスで絵の勉強を **したそうです**。 Ez a festő állítólag Franciaországban tanult festeni.
- ・この選手は子どものとき、あまりからだが大 **大きくなかったそうです**。 Ez a sportoló gyerekkorában állítólag nem volt nagydarab.
- ・この歌手は歌が上手な **子どもだったそうです**。 Ez az énekes állítólag olyan gyerek volt, aki ügyesen énekelt.

② Abban az esetben, ha egy személy továbbra is csinál valamit, vagy valami továbbra is történik vele kapcsolatban, a TE-forma + いる + そうです szerkezetet használjuk.

- ・この人は外国で音楽を **おしえているそうです**。 Állítólag ő külföldön zenét tanít.
- ・この作家のしょうせつは **たくさんの国で読まれているそうです**。 Állítólag ennek a szerzőnek a könyvét sok országban olvassák.

③ Ha be akarunk számolni az aktuális helyzetről vagy valaki állapotáról, akkor a そうです szerkezet előtt nem múlt idejű egyszerű formát használunk.

- ・このせいじかは絵をかくのが **上手だそうです**。 Állítólag ez a politikus ügyesen fest.

・新しい しゅしょうの おくさんは 外国人だそうです。 Az új miniszterelnök felesége állítólag külföldi.

④Ha olyanról beszélünk, amit valaki a jövőben tenni fog, jelen idejű egyszerű formát használunk a そうです előtt.

・この じょゆうは 来月 子どもが 生まれるそうです。 Állítólag ennek a színésznőnek jövő hónapban gyermeke fog születni.

・この かんとはは 来年 スペインで えいがを 作るそうです。 Állítólag ez a rendező jövő évben külföldön fog forgatni.

Ha közölni akarjuk, hogy honnan szereztük az információt, akkor használhatunk olyan szerkezeteket, mint az ん ですが (lásd A2-1 L17) vagy egy főnév után a によると-t.

・インターネットで 見たんですが、この 歌手は 外国で Interneten láttam, állítólag ez az énekes nagyon népszerű külföldön. とても 人気があるそうです。

・ニュースによると 日本の かがくしゃが しょうを もらったそうです。 A hírek szerint egy japán tudós díjat kapott.

2. この 人は 画家に なってから、フランスに 行きました。 Miután ez az ember festő lett, elment Franciaországba.

Két cselekvés vagy esemény bekövetkezésének sorrendjére az (1. ige TE-formában) + から, (2. ige) szerkezetet használjuk (lásd L4). Ez azt jelenti, hogy az első cselekvést vagy eseményt az 1. ige TE-formában, majd a から partikula követi, míg a 2. ige az időben később bekövetkező cselekvést vagy eseményt jelöli. Múltbeli esemény, cselekvés esetén, nem szükséges az 1-es igit múlt időbe tenni, az TE-formába kerül, csak a 2-es ige van múlt időben. Bár az itt látható szerkezet megegyezik a 3. pontban láthatóval, ebben az esetben a 2. ige egyszeri cselekvésre utal.

・この 人は 画家に なってから、フランスに 行きました。 Miután ez az ember festő lett, Franciaországba ment.

・この 作家は なくなってから、しょうを もらいました。 Miután ez az író meghalt, díjat kapott.

3. フランスに 行ってから、ずっと お金が ありませんでした。 Azután Franciaországba mentem, sosem volt pénzem.

Egy adott pillanattól kezdődően időben folytatódó tevékenységre vagy helyzetre utalni az (1. ige TE-forma) + から、(2. ige) szerkezettel lehet. A TE-formában lévő 1. igével, amelyet a から követ, az a pillanat jelenik meg, amely a 2. ige által képviselt további tevékenységet vagy helyzetet motiválta.

Az olyan határozószavakat, mint a ずっと az állapotot kifejező igékkel együtt használják a folytonosság hangsúlyozására, vagy a よく-t a cselekvést kifejező igéknél, és ezzel hangsúlyozzák az említett cselekvés gyakoriságát. Az alapszerkezet megegyezik a 2. pontban említettel, de ebben az esetben a 2. ige egy megszakítás nélküli helyzetre vagy egy ismétlődő cselekvésre utal.

・子どもの とき、しあいを 見てから、ずっと この人の ファンです。

Már azóta, hogy egy meccsen láttam, egyfolytában ennek az embernek a rajongója vagyok.

・フランスに 行ってから、ずっと お金が ありませんでした。 Azután, hogy Franciaországba mentem, sosem volt pénzem.

・10年ぐらい 前、CDを はじめて 聞いてから、よく 聞いています。

Azóta hallgatom ezt a CD-t, hogy kb. 10 évvel ezelőtt először meghallgattam.

・この 画家は 結婚してから、おくさんの 絵を たくさん かきました。

Mióta ez a festő megházasodott, rengeteg képet festett a feleségéről.

4. 画家は なくなるまで、フランスで 絵を かきました。 A festő Franciaországban festett, amíg meg nem halt.

Az (1. ige szótári alak) + まで、(2. ige) szerkezet arra szolgál, hogy kifejezze, hogy egy folyamatosan megtörtént cselekvés vagy esemény (amit a 2. ige fejez ki) az 1. igében kifejezett valamilyen körülmény miatt véget ért (lásd L11). Bár a cselekvés vagy esemény, amelyre a 2. ige hivatkozik, a múltban van, az 1. igének szótári alakban kell lennie (nem pedig múlt időben).

・画家は なくなるまで、フランスで 絵を かきました。

A festő Franciaországban festett, amíg meg nem halt.

・この人は 有名に なるまで、とても くらうしました。

Ez az ember rengeteget küszködött, amíg híres nem lett.

・この人は 結婚するまで、パリに 住んでいました。

Ez az ember Párizsban élt, míg meg nem házasodott.

5. この画家は一番有名かもしれません。Talán ő a leghíresebb festő.

Amikor ahelyett, hogy olyan információt adnánk meg, amiben biztosak vagyunk, mert láttuk, hallottuk vagy csak tudtuk, egy sejtést, feltételezés akarunk közölni, akkor az (egyszerű formájú kifejezés) + かもしれません szerkezetet használjuk.

① Egyszerű formájában lévő igés kifejezés + かもしれません

・インターネットでしらべたら、**わかるかもしれません。**

Ha interneten utánanézel, talán megérted.

・ドイツに留学したとき、この音楽家は**ことばがわからなくて ころうしたかもしれません。**

Amikor Németországban tanult ez a zenész, lehet, hogy küszködött, mert nem értette a nyelvet.

② Egyszerű formában lévő I-mellékeves kifejezés + かもしれません

・日本より外国の方がファンが**多いかもしれません。**

Talán külföldön több rajongója van, mint Japánban.

・なくなってから、しょうをもらいましたが、**もっと早くほしかったかもしれません。**

Bár miután meghalt, díjat kapott, talán korábban is vágyott rá.

③ Egyszerű formában lévő NA-mellékeves kifejezés + かもしれません

Az NA-melléknév egyszerű jelen idejű állító alakjából eltávolítjuk a だ-t, és hozzáadjuk a かもしれません-t. A múlt idejű állító alaknál viszont megtartjuk a だった -t, és hozzáadjuk a かもしれません-t.

・この画家は一番**有名かもしれません。**

Talán ő a leghíresebb festő.

・なくまるまで、好きな**絵が**かけて、**しあわせだったかもしれません。**

Biztosan boldog volt, mert a kedvenc képeit festhette, amíg meg nem halt.

④ Egyszerű formában lévő főneves kifejezés + かもしれません

Egyszerű jelen idejű állítás esetén a だ -t itt is eltávolítjuk, és hozzáadjuk a かもしれません-t, míg a múlt idejű állításnál a だった kifejezést használjuk, ezután jön a かもしれません.

・この女の人はこの画家の**おくさんかもしれません。**

Ez a nő talán ennek a festőnek a felesége.

・しあわせな人生**だったかもしれません。**

Biztosan boldog élete volt.

Nyelvi-kulturális sarok

1. Nemzetközileg is tevékenykedő japán hírességek

A következő leírások a KATSUDÓ könyv 124. és 125. oldalán található fotókon szereplő emberekre vonatkoznak. Kihez tartoznak az egyes leírások? Minden bekezdés végén megtaláljuk a választ.

A japán nőoktatás úttörője

A Meidzsi-korszak kezdetén, 1871-ben a japán kormány belátta a nők oktatásának fontosságát az ország modernizációja érdekében, és hatéves korában négy másik lánnyal együtt az Egyesült Államokba küldte őt tanulni. Addig csupán a férfiak részesültek formális oktatásban, míg a nőket csak írni-olvasni, valamint a viselkedési szabályora tanították. Az Egyesült Államokban az angol mellett olyan tantárgyakat tanult, mint angol irodalom, francia nyelv, latin nyelv, természettudományok, pszichológia és művészetek, majd hazatérve Japánba leányiskolákban tanított. 1900-ban az első női egyetem megnyitásával elősegítette a japán nőoktatás fejlődését. 津田梅子 (つだうめこ)

Az első japán, aki Nobel-díjat kapott

1935-ben publikálta doktori értekezését „A részecskék kölcsönhatásáról” címen, amelyben bemutatta a mezonok létezésére

vonatkozó elméletét. Miután Cecil Powell brit fizikus 1947-ben felfedezte a pi-mezont vagy piont, amely bizonyította elméletének hitelességét, 1949-ben megkapta a fizikai Nobel-díjat, az első japánként. Gyerekkorában állítólag keveset beszélt, és nem keltett különösebb figyelmet. A Kiotói Egyetem elvégzése után professzor lett itt, és az ószakai egyetemen is, ahol állítólag kemény kritikát kapott feletteseitől, amiért kutatásai során nem ért el kiemelkedő eredményeket. Később azonban a Columbia Egyetem professzora lett, és közeli barátságot kötött Albert Einsteinnel és J. Robert Oppenheimerrel. 湯川秀樹 (ゆかわひでき)

A 20. század 20 legbefolyásosabb ázsiaijának egyike.

1999-ben az észak-amerikai *Time* magazin ázsiai kiadása „A 20. század 20 legbefolyásosabb ázsiaija” közé választotta. Sok japán és nemzetközi filmes nyilvánosan kijelentette, hogy filmkészítési stílusa nagy hatással volt rájuk. Volt, aki a filmjeiből merített ötleteket, mások a technikáját vagy a vágásmódját utánozták. Filmes karrierjét 26 évesen kezdte, és 31 filmet rendezett. Nagyon igényes és diktatórikus rendező volt, aki nem tett semmiféle engedményt, erős és határozott fellépéséről volt ismert. Nemzetközileg is nagyra értékelték, számos díjat kapott. 1950-ben a Velencei Filmfesztiválon Arany Oroszlán díjjal jutalmazták a *Rashomon* című filmjéért; 1952-ben megkapta a zsűri különdíját a Berlieni Nemzetközi Filmfesztiválon az *Ikiru* (Élni) című filmért; 1954-ben az Ezüst Oroszlánt a Velencei Filmfesztiválon a *Shichinin no Samurai* (A hét samuráj) című filmért; 1975-ben többek között a Moszkvai Fesztivál első díját és a Hollywood Academy legjobb nem angol nyelvű filmjéért járó díját a *Dersu Uzala* (A vadász) című filmért. Japánban „a világ Kurosawájaként” ismert, mivel nemzetközileg elismert japán filmrendező, amit a későbbi *Kagemusha* (Árnyékharcos) című filmje is bizonyít, amelynek a producerei George Lucas és Francis Ford Coppola voltak 1980-ban; vagy a *Ran* (Káosz), egy 1985-ös francia-japán koprodukció, vagy *Yume* (Álmok), 1990-ben, aminek a producere Steven Spielberg volt. 黒澤明 (くろさわあきら)

A művészet egy robbanás.

Híres a *太陽の塔* (たいようのとう) vagy a Naptorony, amely az 1970-es ószakai világkiállítás szimbóluma.

Úgy tűnik, a festészet szeretete már gyermekkorában kezdődött. Később, miközben filozófiát és más tárgyakat tanult a Sorbonne-on, azon töprengett, hogy mi is volt a motivációja a festészethez, mígnem megismerte Picasso munkásságát, és az annyira hatással volt rá, hogy úgy döntött, azt tűzi ki célul, hogy felülmúlja a spanyol festőt. Amikor visszatért Japánba, lehetősége nyílt megtekinteni a Jomon-korabeli kerámiákat a Nemzeti Múzeumban, amely lenyűgözte. Ennek az élménynek köszönhetően a célja az volt, hogy tudatosítsa az emberekben e tárgyak művészi értékét. Nemcsak festett és írt, hanem televíziós varietéműsorokban is szerepelt. Munkásságában szabad és szenvedélyes élete tükröződik, az utókorra ő hagyta a híres „*A művészet egy robbanás*” kifejezést. 岡本太郎 (おかもとたろう)

Totto-chan, a lány az ablakban.

Színészi karrierjét azért kezdte, hogy ha édesanya lesz, szépen tudjon majd gyerekeknek szóló meséket olvasni. Azóta eltelt 50 év, ő pedig részese a japán tévénézés történetének. Az 1976 óta folyamatosan sugárzott *徹子の部屋* „Tetsuko szobája” című műsorban a műsorvezető különféle társadalmi és szakmai területekről érkező vendégekkel készít interjúkat. Ügyes beszélgetésvezetésének és intelligenciájának köszönhetően képes feltárni a vendégek valódi személyiségét és jellemét. Szereti a gyerekeket és az állatokat, az UNICEF nagykövete. 1981-ben *窓ぎわのトットちゃん* (Totto-chan, lány az ablakban) címmel adta ki önéletrajzát, amelyben gyermekkoráról mesél. A könyv népszerű lett minden korosztály körében. 黒柳徹子 (くろやなぎてつこ)

A Spanyol Művészeti és Irodalmi Rend 2009-es díjazottja

Azt mondják, hogy gyerekkorában nem szerette a japán regényeket, és sok amerikai szerző regényét olvasta. Különösen kedvelte F. Scott Fitzgeraldot és Raymond Carvert, és az ő művek fordítását publikálta is. Sajátos stílusa, amelyet az amerikai irodalom befolyásolt, magával ragadta az olvasókat, és 1980 óta számos irodalmi díjban részesül Japánban. Korai életszakaszának

alkotásai hűen tükrözik a jelenlegi városi életet, ahol megjelenik a társadalom iránti érdeklődés hiánya és az introvertált személyiség. A Nagy Hanshin-Awaji Földrengés és az 1995-ös tokiói metró elleni szaringáz-támadás azonban úgy megdöbbentette, hogy társadalmi témájú műveket kezdett megjelentetni. Regényeit számos nyelvre lefordították, és a világ minden táján olvassák műveit. Számos nemzetközi irodalmi díjat kapott, köztük 2009-ben a Spanyol Művészeti és Irodalmi Rend Díját, 2011-ben pedig Katalónia XXIII. Nemzetközi Díját. 村上春樹 (むらかみはるき)

A történelem legerősebb dzsúdó versenyzője

A 8 év alatt az 1977-es orosz-japán baráti tornától kezdve, amelyen részt vett, 28 éves koráig, amikor is 1985-ben visszavonult, 203 egymást követő győzelmet ért el. Ráadásul soha nem veszített külföldi versenyzővel szemben. Az 1979-es, 1981-es és 1983-as világbajnokságon, valamint az 1984-es Los Angeles-i olimpián aranyérmet nyert, erejével a „Történelem legerősebb dzsúdó versenyzője” becenevet érdemelte ki. Gyerekkorában még gyenge volt, de mire elkezdett iskolába járni, már elég nagy volt, és sokszor győzött a verekedésekben. Általános iskolában kezdett el dzsúdóval foglalkozni, és állítólag a középiskolában ezt írta egy fogalmazásában: *„A jövőben szeretnék részt venni az olimpián és hallgatni a himnuszt, miközben a japán zászlót vonják fel a központi oszlopra. Ezenkívül szeretném, ha olyasvalamin dolgozhatnék, ami lehetővé teszi, hogy megmutassam a világnak a dzsúdó csodáit.”* A középiskolában, az egyetemen és a posztgraduális tanulmányai alatt is folytatta a dzsúdó gyakorlását, és valóra váltotta gyermekkori álmát. Mióta egy sérülés miatt visszavonult, elkötelezte magát a dzsúdó gyakorlásának népszerűsítésére Japánon belül és kívül, valamint a harcművészet fiatal, ígéretes tehetségeinek kiképzésére. 山下泰裕 (やまし
たやすひろ)

Tanglewood csodája.

Édesanyja szintén hegedűs volt, és már három éves korában elkezdte tanítani játszani ezen a hangszeren. Hat évesen adta első koncertjét. 10 évesen beiratkozott a tekintélyes New York-i Juilliard Pre-College Conservatory-ba, majd egy évvel később meglepetésként debütált a New York-i Filharmonikusok koncertjén. Három évvel később szólistaként részt vett a híres Tanglewood Fesztiválon a Bostoni Szimfonikus Zenekarral együtt, ahol kétszer is elpattant egy-egy hegedűhúr, és végül a harmadik hegedűvel kellett befejeznie a koncertet. Már egészen kicsi korában megmutatta csodálatos tehetségét, de nem állt meg itt. Pszichológiát tanult alap- és mesterképzésen is, és jelenleg a világ különböző pontjain zajló koncertjeit különféle társadalmi tevékenységekkel ötvözi a zenén keresztül. Japánon kívül egyszerűen Midori néven ismert. 五嶋みどり (ごとうみどり)

2. Írjuk meg a saját történetünket!

Régen az életrajzok fontos személyekről szóltak, olyanokról, akik nyomot hagytak a történelemben, mostanában azonban egyre gyakrabban találkozhatunk hétköznapi emberek saját maguk által írt történetével. Japánban az 1980-as években kezdett divatossá válni az önéletrajzok írása azok körében, akik részt vettek az ország újjáépítésében és éppen elkezdték élvezni a nyugdíjas éveiket. A szándékuk az volt, hogy a második világháború és a háború utáni évek tapasztalatait továbbadják a jövő nemzedékeinek, és - ezeket az egész életen át tartó tanulás egyik "tananyagaként" használva - megakadályozzák, hogy feledésbe merüljenek. Ezek az önéletrajzok sokféle formátumban megtalálhatók, a nagy kiadók által kiadott és nagy olvasószámmal megjelent könyvektől kezdve egészen az egyszerű, magánkiadású dokumentumokig, amelyeket barátok, ismerősök között terjesztenek. Az internet megjelenésével ma már kényelmesen és egyszerűen lehet személyes történeteket írni, és sok olvasóhoz eljutni anélkül, hogy kiadót kellene igénybe venni. Bizonyára egyre többen gondolják úgy, hogy nemcsak a fontos embereknek lehet valami különleges mondanivalója, hanem mindannyiunk életének megvan a maga értelme és jelentősége.

3. たしか・・・ですね。

Annak kifejezésére, hogy nem vagyunk teljesen biztosak egy információ tartalmában, a たしか határozószót használjuk.

たしか オリンピックで 金メダルをとった人です。 Ha jól emlékszem, ő egy olyan ember, aki az olimpián aranyérmet szerzett.

たしか アメリカに 住んでいます。 Ha jól emlékszem, Amerikában él.

Ha azt szeretnénk, hogy beszélgetőpartnerünk megerősítse ezt az információt, akkor a mondat végére tegyük ki a ね partikulát.

たしか スペイン語にも ほんやくされていますね。 Ha jól emlékszem, spanyolra is le van fordítva, nem?

たしか 有名な じょゆうと 結婚しましたね。 Ha jól emlékszem, egy híres színésznőt vett feleségül, ugye?

だい18か どんな子どもでしたか

マリアさんはどんな子どもでしたか。

ピアノをひくのが好きでした。よくみんなにほめられました。

FORMA

- ・私は 母に しかられました。
- ・私は 先生に 絵を ほめられました。
- ・朝 早く 起きるようになりました。
- ・夜 テレビを 見なくなりました。
- ・病気がよくなって、何でも 食べられるようになりました。
- ・しゅうしょくしてから、友だちに あまり 会えなくなりました。

HASZNÁLAT

- ・ Elmondani valamit annak a személynek a szemszögéből, akivel történt valami.
- ・ Kifejezni, hogy valami szokássá vált, vagy megszűnt annak lenni.
- ・ Kifejezni, hogy sikerült olyasmit megtennünk, amit korábban nem, vagy már nem tehetjük meg azt, amit korábban megtehetünk.

1. 私は 母に しかられました。 Le lettem szidva anyám által.

私は 先生に 絵を ほめられました。 **A tanár által meg lett dicsérve a képem.**

Az L13-ban azt láttuk, hogy a szenvedő szerkezetet arra használták, hogy tárgyilagosan beszéljünk eseményekről, műalkotásokról stb. Emellett arra is használják, hogy elmondják a tényeket annak szemszögéből, akit a cselekvés érintett (lásd a KATSUDÓ 142. és a RIKAI 172. oldala). Nézzük a következő példákat.

・母は 私を しかりました。 **Anyám leszidott engem.**

Ebben az esetben 母 az alany, amely végrehajtja a しかる műveletet, és 私 az, akit érint a しかる művelete. Ha ugyanezt a mondatot 私 szemszögéből mondjuk ki, vagyis azéből, akit érintett a cselekvés, akkor a következő fejezzük ki.

・私は 母に しかられました。 **Le lettem szidva anyám által.**

Az igét szenvedő alakban használják, mert a 私 nem az a személy, aki szidott, hanem az, akit szidtak. Ebben az esetben a に partikula kerül a 母 után. Amint az ebben a fejezetben szereplő példákban látható, Japánban nagyon elterjedt a szenvedő szerkezet használata, amikor magunkról beszélünk. Ha az igének van tárgya, akkor az を partikula kerül utána.

・私は 先生に 絵を ほめられました。 **A tanár által meg lett dicsérve a képem.**

・私は 弟に 手がみを 読まれました。 **Az öcsém által el lett olvasva a levelem.**

2. 朝 早く 起きるようになりました。 Már fel tudok kelni kora reggel.

夜 テレビを 見なくなりました。 **Már nem nézek éjjelente tévét.**

Amint már láttuk, a なります azt jelenti, hogy valaminek az állapota megváltozott (lásd A2-1 L3, A2-2 L11). Most, amikor egy tevékenység vagy viselkedés megváltozását akarjuk kifejezni, akkor az (ige szótári alak) + ように+なります szerkezetet használjuk. Ebben az esetben, mivel azt akarjuk mondani, hogy elkezdünk valamit csinálni, amit nem szoktunk, azt mondjuk, hogy “szokássá tesszük”. És ha a szokás már kialakult, akkor a múlt idejű formát, a なりました-t használjuk. Az L15-ben láttuk, hogy a... ようにしています formát arra használjuk, hogy kifejezzük, törekszünk valamire. A... ようになりました-val nem szándékosságot fejezünk ki, hanem egyszerűen a helyzet bekövetkezését.

- ・朝 早く **起きるように なりました。** Már fel tudok kelni kora reggel.
- ・A: 結婚して どうですか。 Milyen házasnak lenni?
- ・B: 前より うちで ごはんを **食べるように なりました。** Már inkább otthon szoktam enni, nem úgy, mint korábban.

Másrészt, amikor azt akarjuk mondani, hogy abbahagytuk azt, amit korábban csináltunk, akkor az ige egyszerű tagadó alakjának (ない) végét **なく**-re változtatjuk (lásd L11).

- ・夜 テレビを **見なく なりました。** Már nem nézek éjjelente tévét.
- ・A: しごとを はじめて どうですか。 Most, hogy elkezdted a munkát, milyen?
- ・B: あまり **出かけなく なりました。** Már nem igazán járok el otthonról.

3. 病気がよくなって、何でも食べられるようになりました。

Jobban vagyok és már bármit meg tudok enni.

しゅうしょくしてから、友だちに あまり 会えなくなりました。

Mióta munkába álltam, már nem nagyon tudok találkozni a barátaimmal.

Amikor azt akarjuk kifejezni, hogy már meg tudunk tenni valamit, amit korábban nem, vagy már nem tudunk megtenni valamit, amit korábban meg tudtunk tenni, akkor a ... ようになりました és... なくなりました-t megelőző, a 2. pontban látott igének ható ige alakban kell lennie (lásd a KATSUDOU 143. és a RIKAI 173. oldalát).

- ・病気がよくなって、何でも **食べられるように なりました。** Jobban vagyok és már bármit meg tudok enni.
- ・プールで 1 キロ **およげるように なりました。** Már tudok 1 km-t úszni az uszodában.
- ・しゅうしょくしてから、友だちに あまり **会えなく なりました。** Mióta munkába álltam, már nem nagyon tudok találkozni a barátaimmal.
- ・小さい もじが **読めなく なりました。** Már nem tudom elolvasni a kis betűket.

Nyelvi-kulturális sarok

1. A japán oktatási rendszer

A tankötelezettség Japánban a következőkből áll: 小学校 (しょうがっこう) és 中学校 (ちゅうがっこう). Hat évesen kerülnek be a 小学校-ba, és 6 évig járnak oda, majd a 中学校-ba 12 éves kortól 3 éven át járnak. A 常用漢字 (じょうようかんじ)-k nagy részét, amelyek a mindennapi élethez szükségesek, ebben a kilenc évben tanulják. A 中学校 után, 15 évesen, a legtöbben a 高等学校 (こうとうがっこう)-ba, közismertebb nevén 高校 (こうこう)-ba járnak 15 éves koruktól további három évig. Sokan ekkor döntenek a jövőbeli szakmájukról, ha pedig az egyetemi továbbtanulást választják, a felvételi vizsgákra készülnek. A japán felsőoktatásban két választási lehetőség van, az egyik a kétéves időtartamú, 短期大学(たんきだいがく), a „rövid távú egyetem”, a másik pedig a négyéves, 大学 “egyetem”. Minél magasabb az intézmény presztízse, annál nagyobb az esély arra, hogy egy nagy multinacionális céghez kerüljenek diploma után, ezért a felvételi vizsgák egyetemről függően rendkívül nehezek lehetnek.

2. Munkakeresés (就職活動)

A japán főiskolai hallgatók a harmadik év második félévében (körülbelül szeptemberben) kezdenek munkát keresni, remélve, hogy a következő tanév végén majd diplomát szereznek. Ezt 就職活動 (しゅうしょくかつどう) –nak, röviden 就活 (しゅうかつ)–nak hívják. Ehhez a hallgatók a munkakeresést támogató weboldalon regisztrálnak, ahol utánanézhettek, hogyan írják meg az önéletrajzukat, vagy információkat kereshetnek az őket érdeklő cégekről. A közelmúltban megnövekedett azon egyetemi hallgatók száma, akik a közösségi hálózatokhoz vagy SNS-hez (ソーシャルネットワーキングサービス) fordulnak, ezt nevezik ソー活 (ソーかつ)–nak. Azok a nagy cégek, amelyek tavasszal szeretnének friss diplomásokat felvenni, fél évvel korábban, ősszel kezdik meg kiválasztási folyamatukat. Ennek érdekében állásbörzétet szerveznek, ahol többek között röviden ismertetik a cégüket, annak üzletpolitikáját, önéletrajzokat és nyomtatványokat kérnek エントリーシート néven: itt arra kérik a fiatalokat, hogy beszéljenek magukról, mondják el, miért lenne érdemes őket választani, vagy írják meg, mit szeretnének csinálni, ha felvették őket. Komolyságuk és fegyelmezettségük demonstrálására a diákok visszafogott, hagyományos öltözéket viselnek, amelyeket általában リクルートスーツ –nak, „toborzóöltönynek” neveznek, és ez általában fekete vagy szürke színű. Az ing vagy a blúz általában fehér. A nők esetében előnyösebb, ha nadrág helyett szoknyát viselnek, kis sarkú fekete cipőt és általában nem hordanak kiegészítőket. Az interjúk a kiválasztottakkal január környékén kezdődnek, az ideiglenes listákat áprilisban kezdik közzétenni, és júniusra a legtöbbet befejezik a 就活-t. Az álláskeresési folyamat során a hallgatók annyira elfoglaltak a cégbemutatókon való részvétellel, az általános tudásukat és a gyakorlati érzéküket próbára tevő tesztekre való tanulással, az interjúkon való megjelenéssel, az ugyanazon egyetemről már a kiválasztott cégnél dolgozó korábbi hallgatókkal való kapcsolattartással stb., hogy nem tudják rendesen folytatni az egyetemi tanulmányaikat. Amint azonban megvalósult a régóta várt cél, hogy felkerüljenek a kiválasztott hallgatók listájára, a hallgatók újult erővel térnek vissza tanulmányaikba, és élvezik azt a keveset, ami még megmaradt az egyetemen töltött időből.

3. A japán nyugdíjkorhatár

Néhány évvel ezelőttig 60 év volt a kötelező nyugdíjkorhatár mind a közalkalmazottak, mind a magáncégek állandó alkalmazottai számára, de a közelmúltban végrehajtott reform 65 évesen állapította meg a nyugdíjkorhatárt, ezért nyugdíjba vonulás ideje is kitolódik. Ráadásul egy olyan egyre öregedő társadalomban, mint a japán, sok 60 év feletti ember még mindig elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy folytassa a munkát. A férfiak esetében közel 80%-uk így tesz. A férfiak átlagos nyugdíjkorhatára 69 év, míg a nőké 66. Az 55 és 64 év közöttiek közül a dolgozók aránya 63,4%. Másrészt nőtt az önkéntes munkát végző nyugdíjasok száma is. 2003-ban a 65 év feletti 54,3%-a volt valaha önkéntes.

4. Bízató szavak

Ha valaki bajban van, vagy a dolgai nem mennek túl jól, a legjobb, ha meghallgatjuk őt. Ilyenkor hasznos lehet, ha ismerünk néhány vigasztaló vagy bátorító kifejezést.

さんねんですね vagy さんねんでしたね akkor használjuk, ha együttérzünk valakivel a bánatában.

•A:かのじよと わかれて しまいました。

Szakítottunk a barátnőmmel.

B:それは さんねんですね。でも、また すぐに いい人が みつかりますよ！

Nagyon sajnálom! De biztos hamar találsz valakit.

たいへんですね akkor használjuk, ha együttérzünk valakivel, akinek gondjai vannak.

•A:さいきん しごとが いそがしくて、日よう日も かいしゃに 行っています。Mostanság sok a munkám, még vasárnap is bejárok dolgozni.

B:たいへんですね。それじゃ 休めませんね。

Ez szörnyű. Akkor nem nagyon tudsz pihenni, ugye?

がんばってください lelkesítésre használjuk.

•A:このまえの テスト、だめでした…。

A múltkori dolgozat nem lett túl jó...

B:さんねんでしたね。でも、つぎは だいじょうぶですよ。がんばってください！ Sajnálom. De a következő rendben lesz. Hajrá!

そうですか nincs különösebb jelentése, de jelzi a beszélgetőpartner számára, hogy figyelünk a beszélgetés menetére.

•Egy rossz hír hallatán A-tól:

B: **そうですか...**。さんねんですね／たいへんですね／がんばってください。 **Tényleg?...Sajnálom./Rettenetes!/Kitartás!**